

TUDÁSTÁR

MÓDSZERTANI ÚTMUTATÓ

**A KISGYERMEKEKRŐL VEZETETT SZAKMAI
DOKUMENTÁCIÓ VEZETÉSÉRŐL**

BÖLCSŐDÉK, MINI BÖLCSŐDÉK RÉSZÉRE

2019.

(2025. frissített változat)

MÓDSZERTANI ÚTMUTATÓ A KISGYERMEKEKRŐL VEZETETT SZAKMAI DOKUMENTÁCIÓ VEZETÉSÉRŐL

Szerzők:

Göncziné Sárvári Gabriella

Gyuriczáné Botka Emőke

Lajtai Zsoltné

Németh Mária

Papné Gyöngyösi Katalin

A szakmai munka koordinátora:

Lektorálta:

Hegedűsné Végvári Katalin

Magyar Bölcsődék Egyesülete

TARTALOM

I. Bevezető	3
I.1. Az Útmutató célja	3
I.2. A dokumentáció szerepe a pedagógiai munkában	3
I.3. A dokumentáció vezetésének alapelvei	4
I.4. A dokumentációval kapcsolatos adatvédelmi szabályok	5
II. Csoportnapló	5
II.1. A csoportnapló célja	5
II.2. A csoportnapló vezetése	6
II.3. A csoportnapló tartalma	6
II.4. A csoportnapló nyomtatványi formája	13
III. Bölcsődei gyermek fejlődési dokumentáció	36
III.1. Bölcsődei törzslap	36
III.1.1. A törzslap célja	36
III.1.2. A törzslap vezetése	36
III.1.3. A törzslap tartalma	37
III.1.4. A törzslap nyomtatványi formája	40
III.2. Fejlődési napló	46
III.2.1. A fejlődési napló célja	46
III.2.2. A fejlődési napló vezetése	46
III.2.3. A fejlődési napló tartalma	47
III.2.4. A fejlődési napló nyomtatványi formája	53
IV. Családi füzet	57
IV.1. A családi füzet célja	57
IV.2. A családi füzet vezetése	57
IV.3. A családi füzet tartalma	58
V. Mellékletek	65
V.1. Mintadokumentumok	65
V.1.1. Csoportnapló	65
V.1.2. Fejlődési napló	82
- Családlátogatási feljegyzés	82
- Beszoktatási összefoglaló	84
- Fejlődési összefoglaló	86
V.1.3. Családi füzet	90
- Beszoktatási összefoglaló	90
- Fejlődési összefoglaló	93
- Havi rövid bejegyzés	96
- Havi rövid bejegyzés	97
V.1.4. Ajánlott irodalom a családi füzet stílusáról	98
VI. Az Útmutató összeállításánál felhasznált szakirodalom jegyzéke	100

I. BEVEZETŐ

I.1. Az Útmutató célja

Az Útmutató célja, hogy iránymutatást adjon a gyermekek fejlődésének nyomon követését rögzítő dokumentumok vezetéséhez a bölcsődékben és mini bölcsődékben. Az Útmutató segíti a kisgyermeknevelőket abban, hogy megértsék a dokumentációvezetés fontosságát, lássák a kötelezően vezetett dokumentumok körét, az egyes dokumentum típusok egymásra épülését, és a funkciójuk közötti lényegi különbséget.

Az egyes dokumentáció típusok leírásánál a jogszabályokat, a jelenlegi szakmai protokollokat, valamint az eddigi jó gyakorlatokat vettük figyelembe.

Az Útmutató szerkezetében az alábbi rendező elvet követtük valamennyi dokumentumtípus esetében:

- az adott dokumentáció célja
- vezetésének általános szabályai
- tartalmával kapcsolatos elvárások

Az Útmutató tartalmaz nyomtatványi formákat és mintadokumentumokat egyaránt, melyek támpontot nyújtanak az egyes dokumentumok formai és tartalmi vonatkozásában.

A szövegben az alábbi módon **példák** és **rávezető kérdések** segítik a még pontosabb magyarázatokat.

Következő negyedév megbeszélésének kezdése a fenti példa alapján: „Elsődleges feladatunk az új gyermekek beszoktatása volt. Mivel ez a fele csoportot érintette, a beszoktatásokat október végére be tudtuk fejezni. Az új gyerekek zökkenőmentesen szoktak be a régebbi gyerekek közé. Tapasztalataink azt mutatták, hogy november elejére az adaptáció átmeneti tünetei megszűntek (reggel és napközbeni sírás, étel elutasítása, társak felé való durvább közeledés stb.) A régebbiek befogadták az újakat, bár még szemmel láthatóan szorosabb kapcsolat nem alakult közöttük. A régebbi gyermekek többször játszottak együtt, az újak még egyedül kerestek játékokat. Az új gyermekek közül egyedül Minta Soma kezdeményezett a régebbi gyermekek közül többükkel is játékos kapcsolatot, amit a gyerekek elfogadtak stb.

Emocionális megnyilvánulások

- Bölcsődébe érkezéskor könnyen vagy nehezen köszön el a szülőtől?
- Kisgyermeknevelőjét, hogyan üdvözlí?
- Hogyan fejezi ki a különböző érzelmeket?
- Érzelmi megnyilvánulásai megfelelnek az őt ért hatásoknak?
- Hogyan reagál egy-egy tipikus helyzetben (pl. dicséret, szabályállítás, tiltás, stb.)?
- Milyen egy-egy érzelmi megnyilvánulás intenzitása, időbeni lefutása?
- Hogyan reagál a személyes környezet érzelmi megnyilvánulásaira? (társa sírására vagy örömére)

A példákban és a melléklet mintadokumentumaiban megjelenített tartalom természetesen nem kötelező érvényű, csupán ötletet és inspirációt szerettünk volna adni általa.

I.2. A dokumentáció szerepe a pedagógiai munkában

- *Az egyéni, differenciált nevelés eszköze*

A nevelés a bölcsődében a gyermek megfigyelésre épül. A kisgyermeknevelő megfigyeli az alcsoporthoz tartozó gyermekeket, és tapasztalatait dokumentálja. Írásaiból kiderül, hogy ismeri a gyermekek fejlődésének törvényszerűségeit, az egyes fejlődési szakaszok jellemzőit. Ezek alapján fogalmazza meg a gyermek nevelésének, fejlesztésének tervét, amely minden gyermek saját belső fejlődési programjához, tempójához, formálódó kompetenciáihoz egyénileg igazodik.

➤ *A tudatos pedagógiai munka, a tervezés eszköze*

A nevelői munka alapvető jellemzője annak tervezettsége, tudatossága. Előre tervezett időben megtörténik egy-egy gyermek fejlődésének átgondolása, dokumentálása. Másrészt kisgyermeknevelők folyamatosan monitorozzák a csoportban zajló eseményeket, és a felmerülő igényeknek, szükségleteknek, valamint a tapasztalatszerzés aktualitásainak megfelelően, meghatározott időszakonként megtervezik a fő kereteket a csoportra vonatkoztatva is.

Fontos itt megjegyezni, hogy a tervezés nem jelenti feltétlen a megvalósulást is. Mindig minden kezdeményezés az adott csoporthoz, az adott naphoz, a gyermekek egyéni igényeihez, érdeklődéséhez igazodik.

➤ *A családdal való kapcsolattartás eszköze*

A gyermek optimális fejlődésének, nevelésének biztosítása több szereplős feladat, és a szülő kitüntetett társ ebben a munkában. A dokumentáció vezetése segítséget nyújt a család rendszerszemléletű megközelítéséhez és a hatékony kapcsolattartáshoz. Amikor bölcsődébe kerül egy kisgyermek, két rendszer – a család és a bölcsőde – kapcsolódik egymáshoz. Mindkettő csak akkor végzi hatékonyan a feladatait, ha megismerik egymás tapasztalatait, nevelési céljait és kellő érzékenységgel összehangolják azt.

➤ *A pedagógus önértékelésnek eszköze*

A folyamatos önvizsgálat, a visszacsatolás, a reflektivitás, az írásos dokumentációban testesül meg. Írott formában tudatosulnak és válnak meghatározottá a pedagógus számára saját erősségei, fejlesztendő területei, a további szakmai fejlődés útjai.

➤ *A külső értékelés eszköze*

A dokumentáció vezetése a kisgyermeknevelő szakmai alkalmasságáról alapos és mélyreható információkat ad, így a külső értékelés és minősítés meghatározó mércéje is.

I.3. A dokumentáció vezetésének alapelvei

➤ *Tárgyszerűség*

A jellemzésnek, értékelésnek, megfigyelésnek mindig objektívnek kell lenni. Kerülni kell a minősítést.

➤ *Hitelesség*

A dokumentáció vezetésénél és őrzésénél a tényszerűséget, valamint a személyiségi jogokat és az adatvédelmi szabályokat a legmesszebb menőkig figyelembe kell venni.

➤ *Rendszeresség*

Csak a folyamatos megfigyelésből vonható le pontos, előreutató következtetés. A gyermek fejlődési dokumentációjában és a családi füzetben 1 éves korig havonta, majd 3 havonta dokumentáljuk a gyermek fejlődését. A családi füzetben ezen kívül, havonta is ajánlott rövid feljegyzéseket készíteni az Útmutató idevonatkozó részében kifejtett szempontok szerint.

➤ *Szakszerűség*

A fogalomhasználatnak mindig szakszerűnek, pontosnak és adekvátnak kell lennie. Fontos az adott dokumentumtípushoz kapcsolódó szaktudományos fogalmak és ismeretek tudatos alkalmazása.

➤ *Célszerűség*

A dokumentáció folyamatos kontrollt biztosít munkánk eredményessége tekintetében. Nem pusztán a megfigyelés rögzítése a cél, hanem a tapasztaltak hasznosítása. Az adott pedagógiai, nevelési helyzethez és megfigyeléshez igazodóan tükröződnie kell, hogy a nevelő a fejlődés érdekében, milyen módszereket, hogyan alkalmazott és milyen szempontok alapján választott.

➤ *Rendezettség*

Akár a kézírással, akár a számítógépen vezetett dokumentáció esetében, egyaránt figyelni kell dokumentumok külalakjára, szerkezeti tagoltságára és a nyelvhelyességre.

A számítógépes vezetés általánosan javasolt formátuma: Times New Roman betűtípus, 12-es méret, 1,5-es sortávolság, sorkizárt formátum.

I.4. A dokumentációval kapcsolatos adatvédelmi szabályok

Az Európai Unió Általános Adatvédelmi Rendeletnek (GDPR) megfelelően a kisgyermekről vezetett dokumentáció esetében is alapvető szabály az adattakarékosság. A dokumentumokban csak a legszükségesebb adatoknak kell szerepelni. Mivel minden dokumentáció tartalmaz személyes adatokat és információkat a biztonságos tárolásra, a hozzáférés korlátozására nagy hangsúlyt kell helyezni. A gyermek szülője/törvényes képviselője jogosult arra, hogy hozzájáruljon a kezelt adatokhoz, és tájékoztatást kapjon gyermeke személyes adatainak folyamatban lévő kezeléséről, az adatkezelés céljáról, időtartamáról. Az intézményből csak a családfüzet kerülhet kiadásra szigorú adatvédelmi szabályok mentén. A GDPR szabályzatoknak konkrétan tartalmaznia kell a gyermekek fejlődésével kapcsolatos dokumentumokban vezetett adatok körét, az adatkezelés helyi módját, a hozzáférés szabályait.

II. CSOPORTNAPLÓ

II.1. A csoportnapló célja

A **bölcsődei csoportnapló** a bölcsődében, mini bölcsődében nevelkedő kisgyermek **adott csoportra vonatkozó dokumentációja**. Az intézmény egyik kötelezően használatos, hivatalos dokumentuma, amely fontos információkat tartalmaz a gyermekek testi-, lelki-, szociális fejlődéséről. A mindennapi fontosabb események és történések rögzítését szolgálja az egyes gyermekre és a csoport egészére vonatkozóan. Adattartamával segíti a kisgyermeknevelők közötti információcserét, a csoportban zajló pedagógiai munka tervezését és értékelését, és támpontot ad a gyermekekről vezetett fejlődési napló vezetéséhez.

A bölcsődei ellátásban – a 0-3 éves korosztály életkori sajátosságaiból adódóan (differenciált nevelés, gondozás, egyéni bánásmód) – hangsúlyosabb az egyéni dokumentáció vezetése, de a **napi nevelő munka tudatos megvalósítása, a nagyobb nevelői hatékonyság érdekében szükség van egy olyan dokumentációra, ami segíti a kisgyermeknevelőt abban, hogy a gyermekcsoportot jobban átlássa és az egyéni szükségleteket felismerje.**

Fontos, hogy legyen egy olyan **napi szinten elérhető dokumentáció**, amiben könnyen hozzáférhetők azok a **fontosabb információk**, melyek az **egész csoportot vagy aktuálisan egy-egy gyermeket érintenek**. A csoportos dokumentáció **segítséget nyújt** a kisgyermeknevelő számára a gyermekekről vezetett fejlődési napló írásához, a **pedagógus életpályához kapcsolódó minősítésre való felkészüléshez**, az egyes portfólióelemek elkészítéséhez. A jól vezetett csoportnapló tájékoztat a csoport életéről, **egy adott nevelési évben történt eseményekről**, az **adott gyermekcsoport évi tevékenységéről**. Valóságos képet ad a szakmai munka minőségéről, a szakmai program megvalósulásáról. **Elősegíti a szakmai munka tervezését, szervezését, ellenőrzését, értékelését**, és a jogszabályokhoz kapcsolódó statisztikai adatgyűjtést.

II.2. A csoportnapló vezetése

A bölcsődei csoportnaplót **gyermekcsoportonként a kisgyermeknevelők vezetik**. **Rendszeres és szakszerű vezetéséért a nevelési egységvezető kisgyermeknevelő a felelős**. A csoportnaplót a **hatályos jogszabálynak és az Intézmény iratkezelési szabályzatának** megfelelően kell **kezeln**i és vezetni a bölcsődében. **Ellenőrzését a bölcsődevezető és további arra jogosult személyek végzik**.

II.3. A csoportnapló tartalma

- A) ELŐLAP
- B) GYERMEKEK SZEMÉLYES ADATAI
- C) GONDOZÁSI SORREND
- D) GYERMEKEK NAPIRENDJE
- E) CSOPORTINDÍTÓ BESZÉLGETÉS
- F) NAPI ESEMÉNYEK A CSOORTBAN
- G) CSOORTMEGBESZÉLÉSEK HAVONTA
- H) CSALÁD ÉS BÖLCSŐDE KAPCSOLATA
- I) HIVATALOS LÁTOGATÁSOK
- J) ZÁRÓ ÖSSZEFOGLALÓ

A) ELŐLAP

Tartalmazza az adott csoportra vonatkozó hivatalos bejegyzéseket: a bölcsőde nevét, hivatalos bélyegzőjét, a gyermekcsoport nevét; mely időszakra, nevelési évre vonatkozik az adott csoportnapló; a csoportnaplót vezető kisgyermeknevelők és a bölcsődei nevelőmunkát segítő bölcsődei dajka nevét (családi és utónév); a csoportnapló nyitásának és zárásának időpontját. Ezen információkat a bölcsődevezető aláírásával és a bölcsőde bélyegzőjével hitelesíti.

B) GYERMEKEK SZEMÉLYES ADATAI

„Saját kisgyermeknevelőnként” kell vezetni.

- *Név:* a családi és utónevet, ha van a becenevet is, valamint a születési helyet és időt kell feljegyezni.
- *Jel* (szöveg vagy rajz).
- *Szülők elérhetősége:* telefonszám, amit változás esetén aktualizálni kell.
- *Bölcsődéből elviheti:* a rovatot csak akkor kell kitölteni, ha szülői nyilatkozat alapján a szülők kívülről más is elviheti a bölcsődéből a gyermeket.
- *Életkor a beszoktatáskor, a beszoktatás kezdete, módja, időtartama:* ide kell beírni a gyermek életkorát a beszoktatás megkezdésekor hónapban megadva, és a beszoktatásra vonatkozó információkat. A beszoktatás kezdetének pontos dátumát (év, hónap, nap), a beszoktatás módját (anyával, anya nélkül, fokozatos, stb.), és időtartamát napokban feltüntetve.
- *Az ellátás megszűnésének ideje: az ellátás megszűnésének pontos dátuma mellett* (év, hónap, nap), az ok megjelölése is szükséges (pl. óvodai felvétel, költözés, másik bölcsődei felvétel, további családi gondozás stb.)
- *Megjegyzés:* ide kerül a gyermek egyéni jellemzője rövidítve, konkrét megnevezés nélkül. A gyógyszer, étel és egyéb allergia pontosan megnevezve, a sajátos nevelési igény (SNI), gyermekvédelmi intézkedés (GYVI), hátrányos helyzet (2H, 3H), és tartósan beteg (TB).

A gyermekek személyes adatainak összhangban kell lenniük a többi dokumentációban feltüntetett adatokkal.

C) GONDOZÁSI SORREND

A beszoktatás közben folyamatosan, a gyermekek egyéni igényeit figyelembe véve, rugalmasan alakítja a kisgyermeknevelő a gondozási sorrendet, melyet a beszoktatás végén véglegesít. A gondozási sorrend erősíti a kisgyermek biztonságérzetét, mivel tudja, hogy az egyes gondozási tevékenységek alatt ki után következik. A csoportnaplóban kisgyermeknevelőnként kell rögzíteni a gondozási sorrendet, a beszoktatást követően a változásokat indokolni is szükséges. *(Pl. Eddig a gondozási sorrendben Minta Sára a harmadik volt. Édesanyja új munkahelyen kezdett dolgozni: Sára reggel, az eddigi 8 óra helyett, 6.30-kor érkezik. Jól látható, hogy azóta az ebédhez közeledve az udvaron fáradékonyabb, többször jelzi, hogy előbb szeretne bejönni. A szobában a szivacsra fekszik, és úgy várja az ebédet. Ebéd után az elsők között van, aki elalszik. A fentiekben felsoroltak miatt változtattam a gondozási sorrenden, Sárát elsőnek tettem.)*

D) GYERMEKEK NAPIRENDJE

A gyermekcsoport napirendjét a beszoktatás alatt folyamatosan alakítja a kisgyermeknevelő, majd a beszoktatást követően véglegesíti. Egy gyermekcsoportnak az adott nevelési éven belül többször kell tervezni a napirendjét. A gyermekek fejlődésével, az évszakok változásával (őszi-téli és tavaszi-nyári) stb. szükséges a napirend korrigálása. A 12 hónapnál fiatalabb gyermekeknek egyéni napirendet kell biztosítani.

A napirend egyes mozzanatai, elemei (pl. játék a szobában, étkezés előtti tisztálkodás, alvás, levegőztetés stb.) általában állandóak, a különbség az időintervallumokban jelenhet meg. Az egyes napirendi tevékenységekre fordított időintervallumot óra perctől, óra percegig kell megadni. Fontos, hogy a kisgyermeknevelő rugalmasan kezelje a napirendet, mivel a gyermekek létszáma és más tényezők is befolyásolják, hogy az adott napon mennyi időt szükséges vagy lehetséges fordítani az egyes tevékenységekre. A napirendet csoportnaplón kívül a szülők számára jól látható helyen el kell helyezni.

A munkarend nem közvetlenül a csoportnapló dokumentációs része, de a gyermekek napirendjével párhuzamosan el kell készíteni. A munkarendeket az érintettek számára könnyen hozzáférhető helyen kell elhelyezni.

E) CSOPORTINDÍTÓ BESZÉLGETÉS

A gyermekcsoport elindítása előtt lényeges, hogy a csoport kisgyermeknevelői helyzetelemzést készítsenek, melyben figyelembe veszik a leendő gyermekek életkori-, és egyéni sajátosságait annak függvényében, hogy már az előző nevelési évben is a csoport gondozottjai voltak, vagy az adott nevelési évben kerülnek felvételre. Ha az egész csoport új gyermekekből áll, a helyzetelemzés az életkori sajátosságokra épül. Ha a csoport egy része új, a másik régi gyermekekből áll, vagy ha az egész csoport már az előző nevelési évben is a bölcsőde gondozottja volt, akkor az életkori sajátosságok mellett, az egyéni igényeket is figyelembe kell venni. A beszélgetés során szükséges megtervezni a tárgyi feltételeket, a csoportszoba berendezését, elrendezését, családlátogatási-, beszoktatási tervet készíteni, illetve minden lényeges dolgot feljegyezni, ami a felkészüléskor felmerül és szükséges. A csoportindító beszélgetés fontos témája továbbá az egy egységben dolgozó kisgyermeknevelők együttműködéssel, közös munkával kapcsolatos elvárásainak igényeinek, értékeinek egyeztetése is.

F) NAPI ESEMÉNYEK A CSOPORTBAN

A csoportban dolgozó két kisgyermeknevelő külön vezeti a saját gyermekeiről és a napi történésekről szóló feljegyzéseket. Rögzíteni kell a pontos dátumot (hónap, nap, hét napja, a nyitvatartási napokon), a kisgyermeknevelő nevét és munkaidejét órától óráig. Alcsoportonként, percekben számolva kell feltüntetni a szabadban eltöltött időt. A helyettesítő neve után H betűt kell írni.

- *A gyermek neve:* minden gyermeket be kell írni, a hiányzók nevét pirossal, és a 2. oszlopban fel kell tüntetni a hiányzás okát (pl. beteg, családi program, nagyszülővel van, nem ismert).
 - *A gyermek napi tevékenysége, érzelmi megnyilvánulások, mozgás, beszéd, társas kapcsolat a játék és a gondozás helyzeteiben:* a kisgyermeknevelő megfigyelés útján szerzett tapasztalatait rögzíti. A feljegyzések konkrét tartalma a fejlődésre utaló jelek, változások, egyéni szokások, a gyermek közlései, beszédének tartalma, érzelmi megnyilvánulásai, társak felé irányuló megnyilvánulásai, stb., mindaz, ami segíti az egyéni dokumentáció, a fejlődési napló szakszerű vezetését.
1. *Széklelet:* +/- jellel kell jelölni, rögzíteni kell, hogy gyermeknek aznap volt-e széklete, hányszor, illetve minden ezzel kapcsolatos fontos információt.

2. *Egyéb/szülői jelzések* (pl. szülőtől kapott információ, szülő kérése, betegség, láz, baleset, orvosi vizsgálat, bántalmazás, elhanyagolás észlelése, változások a családban,

konfliktus a szülők között, egyéb, a gyermekkel kapcsolatos rendkívüli események tömören feljegyezve).

Egyéb: a gyermek hiányzásának oka, étkezés lemondása, szülői kérés, üzenet

A kisgyermeknevelő napi szakmai tevékenysége

Ide kerülnek a szakmai program megvalósításával kapcsolatos feljegyzések.

- *Szervezés, előkészítés, megvalósulás* (pl. környezetalakítás, díszítés, játék-, napirend-, faliújság készítése, családlátogatás, beszoktatás, szülőcsoportos beszélgetés szervezése, tartása, meghívás, fejlődési napló írása stb.).
- *A gyermekek egyéni fejlődését segítő kezdeményezések* (pl. játékkezdeményezés, mesélés, bábozás, éneklés, mondókázás, hangszeres játék, játékos torna, gyurmázás, festés, gyógypedagógus által javasolt feladatok végzése stb.), konkrét megnevezésekkel.
- *Egyéb:* az adott napon megvalósuló megfigyelés, ellenőrzés, értekezlet, csoportmegbeszélés, továbbképzés, gyakoronoki program, egyéni beszélgetés, szakmai gyakorlat megjegyzése. Ezeknek részletesebb tartalma a napló más részeiben kerül kifejtésre.

Az oldalakat naponta aláírják a kisgyermeknevelők.

G) CSOPORTMEGBESZÉLÉSEK HAVONTA

Feljegyzés a nevelési egységenként megvalósuló szakmai megbeszélésekről, amit havonta minimum két alkalommal szükséges tartani, de lehet heti rendszerességgel is az aktualitások függvényében. A megbeszélések nevelési egységenként a nevelési egységvezető kisgyermeknevelő vezetésével valósulnak meg, a feljegyzést a nevelési egységvezető kisgyermeknevelő vagy az általa megbízott kisgyermeknevelő készíti el. A megbeszélések témái, feladatai: a nevelő-gondozó munka adott időszakra vonatkozó értékelése; beszélgetés a csoportba járó gyermekek fejlődéséről; csoportszoba kialakítása; beszoktatási terv készítése – a beszoktatások megkezdése, lebonyolítása; családlátogatási terv készítése és lebonyolítása; gondozási sorrend kialakítása; szülői értekezlet szervezése, előkészítése; a csoport napirendjének és a kisgyermeknevelők, dajka munkarendjének véglegesítése; tárgyi feltételek tervezése, beszerzés; nevelési módszerek egyeztetése; játékos kezdeményezések tervezése; napirend; esetmegbeszélés; aktuális egyéb feladatok, vállalások; stb. A nevelési egység mindkét csoportját érintő témák mind a két csoportnaplóba, a csak az egyik csoport pedagógiai munkáját érintő témák csak az érintett csoport naplójába kerülnek lejegyzésre. Mini bölcsőde esetében a csoportmegbeszélés helyett a kisgyermeknevelő önreflexiója kerül lejegyzésre ugyanezekben a témakörökben.

- *Időpont* (év, hónap nap)
- *Megbeszélés témái* - ide kerülnek bejegyzésre azok a témák, amikről szó esik a megbeszélés során (Pl. az új környezethez való adaptáció támogatása)

- *Feladatok* – a megbeszélés témájához kapcsolódóan, a nevelési feladatokban az egyéni nevelési feladatokat figyelembe véve, az egész csoportra tervezve kell meghatározni az adott nevelési feladatokat.

Példa:

Újonnan érkező kisgyermek:

- *bizalmi kapcsolat kialakítása az új szülővel,*
- *fokozatos, szülővel történő beszoktatás preferálása,*
- *személyi állandóság biztosítása a beszoktatás teljes időtartama alatt és azt követően, a beszoktatást megelőzően vagy közben családlátogatás,*
- *minél több információ gyűjtése a gyermek eddigi fejlődéséről, egyéni szokásairól,*
- *otthonról hozott „szeretet tárgyak” fontosságának figyelembe vétele, melyekkel a gyermek vigasztalódik, megnyugtatható – az egyes gyermek megnyugtató módszereinek megismerése (ölbe vétel, simogatás, beszélgetés – meggyőzés stb.)*
- *rugalmas mégis állandóságot közvetítő gondozási sorrend, napirend kialakítása,*
- *pozitív megerősítések, visszajelzések megtétele a kisgyermeknek, szülőnek.*

Előző évben beszokott kisgyermek:

- *az eddig kialakított napirend, személyes igények, szokások fenntartása,*
- *személyes figyelem biztosítása,*
- *tolerancia, elfogadás fejlesztése*

Megbeszélés témái, feladatok – a csoportmegbeszélések kezdődhetnek egy rövid értékeléssel, melyről rövid, tömör leírás készülhet. A kisgyermeknevelők kiértékelhetik az adott időszakot, kezdeményezéseket, pl. sikerült-e elérni a kitűzött célt/célokat, a tervezett feladatok azok szervezése segítette-e ennek megvalósulását, mely tevékenységek voltak a legsikeresebbek és melyek kevésbé, ennek mi lehetett az oka, hogyan tudott a tudatosság és spontaneitás működni a megtervezett programnál stb.

Példa:

Következő negyedév megbeszélésének kezdése a fenti példa alapján: „Elsődleges feladatunk az új gyermekek beszoktatása volt. Mivel ez a fele csoportot érintette, a beszoktatásokat október végére be tudtuk fejezni. Az új gyerekek zökkenőmentesen szoktak be a régebbi gyerekek közé. Tapasztalataink azt mutatták, hogy november elejére az adaptáció átmeneti tünetei megszűntek (reggel és napközbeni sírás, étel elutasítása, társak felé való durvább közeledés stb.) A régebbiek befogadták az újakat, bár még szemmel láthatóan szorosabb kapcsolat nem alakult közöttük. A régebbi gyermekek többször játszottak együtt, az újak még egyedül kerestek játékokat. Az új gyermekek közül egyedül Minta Soma kezdeményezett a régebbi gyermekek közül többükkel is játékos kapcsolatot, amit a gyerekek elfogadtak stb.

H) CSALÁD ÉS A BÖLCSŐDE KAPCSOLATA

➤ *Családlátogatások*

- *A gyermek neve* (család és utónév) és *a kapcsolattartás témája* (adaptációt segítő családlátogatás, ismételt családlátogatás stb.)
- *Időpont* (év, hónap nap)
- *Felelősök* (család és utónév) azoknak a szakembereknek a neve, akik részt vettek a családlátogatáson.

Az adott nevelési évre vonatkozó családlátogatásokat, amennyiben sor került rá az ismételt családlátogatásokat kell rögzíteni. Az előző nevelési évben beszokott gyermek családlátogatásának időpontját itt nem kell feltüntetni. A családlátogatás tapasztalatait nem kell részletesen kifejteni, annak helye a gyermek fejlődési dokumentációjában van. A családlátogatás itt feltüntetett adatainak egyeznie kell a fejlődési dokumentáció családlátogatásra vonatkozó adataival.

➤ *Egyéni beszélgetések*

- *A gyermek/szülők neve* (család és utónév) először a gyermek neve, majd az egyéni beszélgetésen résztvevő szülő neve (Minta Ágnes/Minta Istváné), *a kapcsolattartás témája* (a szülő tájékoztatása, beszélgetés a gyermek fejlődéséről, nevelési helyzet kezelése, egészségügyi probléma jelzése stb.)
- *Időpont* (év, hónap nap)
- *Felelősök* (család és utónév) azoknak a szakembereknek a neve, akik részt vettek az egyéni beszélgetésen.

Itt nem kell az egyéni beszélgetések tapasztalatait részletesen kifejteni, annak helye a gyermek fejlődési dokumentációjában van. Az egyéni beszélgetések itt feltüntetett adatainak egyeznie kell a fejlődési dokumentációban szereplő adatokkal.

➤ *Szülőcsoportos beszélgetések*

- *A gyermek/szülők neve* (család és utónév) itt kell feltüntetni azoknak a szülőknek a nevét, akik részt vettek a szülőcsoportos beszélgetésen, először a gyermek neve, majd a résztvevő szülő/k neve (Minta Mihály/Minta József, Minta Józsefné), *a kapcsolattartás témája* (szobatisztaságra nevelés, egészséges táplálkozás stb.) itt kell felsorolni az érintett témaköröket, amik elhangzottak a beszélgetés során.
- *Időpont* (év, hónap nap)
- *Felelősök* (család és utónév) azoknak a szakembereknek a neve, akik részt vettek a szülőcsoportos megbeszélésen.

➤ *Szülői értekezletek*

- *A gyermek/szülők neve, kapcsolattartás témája.* Ebben a részben kell feltüntetni azoknak a szülőknek a nevét (család és utónév), akik részt vettek a szülői értekezleten. Először a gyermek neve, majd a szülői értekezleten résztvevő szülő/k neve (Minta Eszter / Minta József, Minta Józsefné). Itt kell lejegyezni kapcsolattartás típusát (éves szülői értekezlet, rendkívüli szülői értekezlet stb.), és

azokat a témákat is, melyek szóba kerültek a szülői értekezleten (1. beszoktatás összefoglaló értékelése, 2. érdekképviselői fórum szülői képviselőjének megválasztása, 3. szobatisztaság kialakulása stb.)

- *Időpont* (év, hónap nap)
- *Felelősök* (család és utónév) azoknak a szakembereknek a neve, akik részt vettek a szülői értekezleten.

➤ *Ünnepek, rendezvények, nyílt napok bölcsődén belül és kívül*

- *A gyermek/szülők neve* (család és utónév) itt kell feltüntetni azoknak a gyermekeknek és szülőknek a nevét, akik részt vettek a rendezvényen, először a gyermek neve, majd szülő/k neve (Minta Eszter / Minta József, Minta Józsefné), nagyobb rendezvény esetén *a résztvevők száma, kapcsolattartás témája* (Mikulásváró családi délután, Gyermeknap stb.)
- *Időpont* (év, hónap nap)
- *Felelősök* (család és utónév) azoknak a szakembereknek a neve, akik részt vettek a programon.

I) HIVATALOS LÁTOGATÁSOK

Ide kerül bejegyzésre:

- a csoportban gyakorlatát végző tanulók, hallgatók gyakorlatának időpontja (év, hónap, nap), a gyakorlat megnevezése, az oktatási intézmény neve; hallgató/k, tanuló/k neve (család és utónév), a gyakorlat időpontja,
- más intézmények szakembereinek tapasztalatcsere céljából történő látogatása, az intézmény megnevezése, a látogatás időpontja, a szakemberek neve, a tapasztalatcsere témája,
- hospitálás gyakornoki program keretében,
- a bölcsődevezető, szaktanácsadó, kormányhivatali ellenőrzéshez kapcsolódó szakértői látogatás időpontja, az ellenőrző szakember neve, az ellenőrzés témája.

J) ZÁRÓ ÖSSZEGZÉS

A nevelési év végén a csoportnaplót le kell zárni. A zárás részben a csoportvezető kisgyermeknevelő összefoglalja az éves munka eredményeit, értékeli a csoport pedagógiai munkáját, a tervezett célok és megvalósult eredmények áttekintésével.

II.4. A csoportnapló nyomtatványi formája

BÖLCSŐDEI CSOPORTNAPLÓ

Magyar Bölcsődék Egyesülete

a bölcsőde hosszú bélyegzője

a gyermekcsoport neve

Bölcsődei csoportnapló

a _____ / _____ nevelési évre

A gyermekcsoport kisgyermeknevelői:

Bölcsődei dajka:

A csoportnaplót megnyitotta:

....., év hó nap

P. H.

bölcsődevezető

A csoportnaplót lezárta:

....., év hó nap

P. H.

bölcsődevezető

I. GYERMEKEK SZEMÉLYES ADATAI

1. Kisgyermeknevelő:

[illegible]

I. GYERMEKEK SZEMÉLYES ADATAI

1. Kisgyermeknevelő:

Ssz	1. Gyermek neve, születési helye, ideje	2. Jele	3. Szülők elérhetősége	4. Bölcsődeből elviheti	5. Életkor a beszoktatáskor, a beszoktatás kezdete, módja, időtartama	6. Az ellátás megszűnésének ideje, oka	7. Egyéb (gyógyszer, étel és egyéb allergia; SNI; GYVI, 2H, 3H; TB; egyéb)

Kisgyermeknevelő:

[illegible][illegible][illegible][illegible]

Ssz.	Gyermek neve	Indoklás
		év hó

Ssz.	Gyermek neve	Indoklás
		év hó

Ssz.	Gyermek neve	Indoklás
		év hó

Ssz.	Gyermek neve	Indoklás
		év hó

III. GYERMEKEK ŐSZI NAPIRENDJE

.....év - hó

„A gyermekek egészséges fejlődéséhez, fejlesztéséhez a napirend biztosítja a kereteket.”

Időkeret	Tevékenység

GYERMEKEK TÉLI NAPIRENDJE

.....év - hó

„A gyermekek egészséges fejlődéséhez, fejlesztéséhez a napirend biztosítja a kereteket.”

Időkeret	Tevékenység

GYERMEKEK TAVASZI NAPIRENDJE

.....év - hó

„A gyermekek egészséges fejlődéséhez, fejlesztéséhez a napirend biztosítja a kereteket.”

Időkeret	Tevékenység

GYERMEKEK NYÁRI NAPIRENDJE

..... év - hó

„A gyermekek egészséges fejlődéséhez, fejlesztéséhez a napirend biztosítja a kereteket.”

Időkeret	Tevékenység

IV. CSOPORTINDÍTÓ MEGBESZÉLÉS

Dátum	Tervezett tevékenység

V. NAPI ESEMÉNYEK A CSOPORTBAN

Dátum:hónapnap

Kisgyermeknevelő: Munkaideje:..... órától..... óráig.

Szabad levegőn töltött idő: perc.

1. A gyermek neve	2. A gyermek tevékenysége, érzelmi megnyilvánulások, mozgás, beszéd, társas kapcsolat a játék és a gondozás helyzeteiben	3. Széklet	4. Egyéb/szülői jelzések
1.			
2.			
3.			
4.			
5.			
6.			
7.			

A KISGYERMEKNEVELŐ NAPI SZAKMAI TEVÉKENYSÉGE

.....

kisgyermeknevelő aláírása

Dátum:hónapnap

Kisgyermeknevelő: Munkaideje:..... órától..... óráig.

Szabad levegőn töltött idő: perc.

1. A gyermek neve	2. A gyermek tevékenysége, érzelmi megnyilvánulások, mozgás, beszéd, társas kapcsolat a játék és a gondozás helyzeteiben	3. Széklet	4. Egyéb/szülői jelzések
1.			
2.			
3.			
4.			
5.			
6.			
7.			

A KISGYERMEKNEVELŐ NAPI SZAKMAI TEVÉKENYSÉGE

.....

kisgyermeknevelő aláírása

VI.CSOPORTMEGBESZÉLÉSEK HAVONTA

Dátum	Tervezett tevékenység

VII. CSALÁD ÉS A BÖLCSŐDE KAPCSOLATA

Kapcs. form.	A gyermek neve és a kapcsolattartás témája	Időpont	Felelősök
Családlátogatások			
Egyéni beszélgetések			

Szülőcsoportos beszélgetések			
--	--	--	--

Szülői értekezletek			
---	--	--	--

Ünnepek, családi programok, nyílt napok a bölcsődén			
---	--	--	--

VIII. HIVATALOS LÁTOGATÁSOK

(pl. tapasztalatcserék, hallgatók, tanulók stb. a csoportban)

IX. ZÁRÓ ÖSSZEFOGLALÓ

TÁJÉKOZTATÁS A CSOPORTNAPLÓ VEZETÉSÉRŐL (a csoportnapló utolsó oldala)

A bölcsődék, mini bölcsődék egyik kötelezően használatos, hivatalos dokumentuma a csoportnapló, amely fontos információkat tartalmaz a gyermekek testi-, lelki-, szociális fejlődéséről, a szakmai munka minőségéről, a szakmai program megvalósításáról. Elősegíti a szakmai munka tervezését, ellenőrzését, értékelését, és a jogszabályokhoz kapcsolódó statisztikai adatgyűjtést. Gyermekcsoportonként vezetik a kisgyermeknevelők. A rendszeres és szakszerű vezetésért a csoportvezető kisgyermeknevelő felelős. A csoportnaplót a hatályos jogszabálynak és a helyi iratkezelési szabályzatának megfelelően kell kezelni a bölcsődében, mini bölcsődében. Ellenőrzi a bölcsődevezető, és további arra jogosult személyek.

A csoportnapló szerkezeti felépítése:

A napló nyitó oldala: Intézménynév; a bölcsőde neve, hivatalos pecsétje; a bölcsődei csoport neve; az adott nevelési év rögzítése évszámmal; a csoportban dolgozó kisgyermeknevelők és bölcsődei dajka neve (családi és utónév); a megnyitás és lezárás dátuma; az oldalszám a lezáráskor; a bölcsődevezető aláírása.

I. A gyermekek személyes adatai

Kisgyermeknevelőként kell vezetni. Nem kell beírni az időszakos gyermekfelügyeletben részesülőket!

1. *Gyermek neve* (családi és utónév, ha van, becenév). *Születési helye, ideje*
2. *Jele* (Rajzolva vagy írott formában kell rögzíteni.)
3. *Szülők elérhetősége* telefonszám (változás esetén aktualizálni kell).
4. *Bölcsődéből elviheti* (csak ha szülői nyilatkozat alapján más is elviheti a gyermeket).
5. *Életkor a beszoktatáskor, a beszoktatás kezdete, módja, időtartama* Életkor a beszoktatáskor hónapban megadva. A beszoktatás kezdete (év, hónap, nap), módja (anyával, anya nélkül, fokozatos, stb.), időtartama (napokban pontosan feltüntetve).
6. *Az ellátás megszűnésének ideje* (év, hónap, nap), és az ok megnevezése (pl. óvodai felvétel, elköltözés, másik bölcsődébe íratják, családi gondoskodás, stb.).
7. *Megjegyzés. Gyógyszer- és étel és egyéb allergia* (pontos megnevezések). *Egyéni jellemzők* jelölése rövidítve, konkrét megnevezés nélkül: sajátos nevelési igény (SNI), gyermekvédelmi intézkedés (GYVI), hátrányos helyzet (2H, 3H), tartós beteg (TB).

A személyes adatoknak összhangban kell lenni a felvételi napló és a bölcsődei törzslap adataival.

II. Gondozási sorrend Kisgyermeknevelőnként kell rögzíteni és indokolni a gondozási sorrendet a beszoktatást követően, illetve az esetleges változásoknál.

III. A gyermekek napirendje Egy gyermekcsoportnak az adott nevelési éven belül többször kell tervezni a napirendjét. A gyermekek fejlődésével, az évszakok változásával (őszi, téli, tavaszi, nyári) szükséges a napirend korrigálása, újra tervezése.

IV. Csoportindító beszélgetés A csoport indítása előtt fontos a két kisgyermeknevelőnek egy helyzetelemzést készítenie, ami kiindulási pontként szolgál a szakmai szempontok átgondolásához. Feljegyzés a szükséges és beszerzendő tárgyi feltételekről, a csoportszoba berendezéséről, elrendezéséről, családlátogatási-, beszoktatási- terv készítése, ill. minden lényeges dolog feljegyzése, ami az induláshoz szükséges.

V. Napi események a csoportban

A két kisgyermeknevelő külön vezeti a saját gyermekeiről az egyéni jellemzőket és a napi történéseket az egész csoportra vonatkoztatva. Szerepel a dátum (hónap, nap, hét napja, a nyitvatartási napokon). A kisgyermeknevelő neve, munkaideje órától óráig. Alcsoportonként,

percekben számolva kell feltüntetni a szabadban eltöltött időt. A helyettesítő neve után H betűt kell írni.

3. *A gyermek neve.* Minden gyermeket be kell írni. A hiányzók nevét pirossal, és a 2. oszlopban fel kell tüntetni a hiányzás okát (pl. beteg, családi program, nagyszülővel van, nem ismert).
4. *A gyermek napi tevékenysége, érzelmi megnyilvánulások, mozgás, beszéd, társas kapcsolat a játék és a gondozás helyzeteiben.* A kisgyermeknevelő megfigyelés útján szerzett tapasztalatai (pl. fejlődésre utaló jelek, változások, egyéni szokások, stb.), mindaz, ami segíti az egyéni dokumentáció, a fejlődési napló szakszerű vezetését.
5. *Széklelet.* Rögzíteni kell, hogy gyermeknek aznap volt-e széklete, hányszor, illetve minden ezzel kapcsolatos fontos információt.
6. *Egyéb/szülői jelzések* (pl. szülőtől kapott információ, szülő kérése, betegség, láz, baleset, orvosi vizsgálat, bántalmazás, elhanyagolás észlelése, változások a családban, konfliktus a szülők között, egyéb, a gyermekkel kapcsolatos rendkívüli események tömören feljegyezve).

A kisgyermeknevelő napi szakmai tevékenysége. (Számozott oldal.)

Ide kerül bejegyzésre a szakmai program megvalósítása:

- *Tervezés, szervezés, előkészítések* (pl. környezetalakítás, díszítés, játék-, napirend-, faliújság készítése, családlátogatás, beszoktatás, szülőcsoportos beszélgetés szervezése, tartása, meghívás, fejlődési napló írása, stb.).
- *A gyermekek egyéni fejlődését segítő kezdeményezések* (pl. játékkezdeményezés, mesélés, bábozás, éneklés, mondókázás, hangszeres játék, játékos torna, gyurmázás, festés, gyógypedagógus által javasolt feladatok végzése, stb. konkrét megnevezésekkel)
- *Egyébészrevételek tömör feljegyzése* (pl. feljegyzés a megfigyelés témájáról, ellenőrzés, értekezlet, csoportmegbeszélés, továbbképzés, gyakornoki program, egyéni beszélgetés, szakmai gyakorlat, szülői panasz, stb.)

Az oldalakat naponta aláírják a kisgyermeknevelők.

VI. Csoportmegbeszélések havonta. (Számozott oldal.) Feljegyzés a témáról és a feladatok pontos leírása. (pl. beszélgetés a gyermekekről, módszerek egyeztetése, tárgyi feltételek tervezése, napirend, játékos kezdeményezések tervezése, esetmegbeszélés, stb.),

VII. Család bölcsőde kapcsolata.

1. *Családlátogatások.* Be kell írni a gyermek nevét (család és utónév) és a családlátogatás formáját (pl. beszoktatást megelőző, ismételt családlátogatás), majd a látogatás időpontját és a látogató szakemberek nevét.
2. *Egyéni beszélgetések.* Be kell írni a gyermek nevét (család és utónév) és az egyéni beszélgetés fő témáját (pl. beszélgetés a gyermek fejlődéséről vagy a gyermek étkezéséről stb.), majd a beszélgetés időpontját és szakember/ek nevét.
3. *Szülőcsoportos beszélgetések.* Be kell írni azoknak a gyermekeknek a nevét, akiknek a szülei részt vettek a beszélgetésen, valamint a beszélgetés főbb témáját/témáit (pl. beszoktatás, egészséges táplálkozás, életmód stb.) röviden részletezve a tapasztalatokat, majd a beszélgetés időpontját és a szakemberek nevét.
4. *Szülői értekezletek.* Be kell írni azoknak a gyermekeknek a nevét, akiknek a szülei részt vettek a szülői értekezleten, valamint a szülői értekezlet főbb témáit (pl. beszoktatás tapasztalatai, nevelési év tervezett rendje, segítő szakemberek bemutatása stb.) röviden részletezve a tapasztalatokat, megállapodásokat, majd a szülői értekezlet időpontját és a szakemberek nevét.
5. *Ünnepek, családi programok, nyílt napok a bölcsődében.* Be kell írni azoknak a gyermekeknek a nevét, akik részt vettek a programon, valamint a program főbb

témáját/témáit (pl. karácsonyváró, gyermeknap stb.) röviden részletezve a tapasztalatokat, majd a program időpontját és a szakemberek nevét.

VIII. Hivatalos látogatások. A csoportban gyakorlatát végző tanulók, hallgatók gyakorlati idejének rögzítése az oktatási intézmény neve, hallgató/k, tanuló/k neve (család és utónév), a gyakorlat időpontja (év, hónap, nap), a gyakorlat megnevezése. Másintézmények szakembereinek látogatása tapasztalatcsere céljából (intézmény, időpont, szakemberek, a tapasztalatcsere témája). A vezető, szaktanácsadó, a kormányhivatal képviselő személy ellenőrzésére vonatkozó bejegyzések (időpont, ellenőrző szakember, az ellenőrzés témája).

IX. Záró összefoglaló. A nevelési év lezárásaként rövid összefoglaló, értékelés készül a nevelési év fontosabb eseményeiről, annak megvalósulásáról, a tapasztalatokról.

III. BÖLCSŐDEI GYERMEK FEJLŐDÉSI DOKUMENTÁCIÓ

Az egyéni fejlődési dokumentáció vezetésének célja, hogy minden releváns adatot tartalmazzon a gyermek pszichoszomatikus fejlődéséről, ezzel biztosítva az egyéni bánásmód kivitelezésének alapjait, valamint a jogszabályokban meghatározott adatkezelési kötelezettségek teljesülését.

Két fő részből tevődik össze, melyből az első a „Bölcsődei törzslap”, a második a „Bölcsődei fejlődési napló”. A gyermek fejlődési dokumentáció a gyermek bölcsődei ellátásának megszűnését követően irattárban megőrzendő és 15 évig nem selejtezhető.

A fejlődési dokumentáció nyitó oldalán található a gyermek és a kisgyermeknevelő neve, a felvétel és a távozás időpontja, valamint a bölcsőde bélyegzője.

A két részből álló dokumentáció egy mappában található és a hátsó oldalára egy közepes méretű boríték (vagy ilyen méretű tasak) erősítése szükséges, az oltások meglétének igazolására, a gyermek egészségügyi kiskönyvéből fénymásolt oltási adatoknak, vagy a védőnőtől kért oltási adatlapnak, valamint az egészséges igazolásoknak a tárolására.

III.1. Bölcsődei törzslap

III.1.1. A törzslap célja

A gyermek adatainak, egészségi és szomatikus állapotának rögzítésére szolgáló dokumentum, melynek részét képezi a percentil tábla is.

III.1.2. A törzslap vezetése

Vezetése során a bölcsődei szakemberek képet kapnak a gyermek egészségi állapotáról, a bölcsődébe kerülés előtti időszakokra vonatkozóan (születésének körülményei, fejlődési specifikumok, esetleges kórképek), majd végig követik a testi fejlődést, valamint rögzítik a hiányzások tényét és annak okát (pl. betegség, szabadság), az esetleges baleseti sérüléseket a bölcsődébe járás időszakában.

Vezetését több szakember végzi:

- Megjegyzés szerint a **bölcsődevezető vagy a kisgyermeknevelő** feladata a bölcsődei adaptáció megkezdése előtt az adatfelvétel. A szülő elmondása, illetve a gyermek egészségügyi kiskönyve alapján az anamnézis felvétele.
- A **kisgyermeknevelő** feladata a hiányzások regisztrálása, a bölcsődei élet során történt sérülések dokumentálása, az esetleges egyéni megbeszélést igénylő események rögzítése. A percentil tábla vezetése, az ehhez kapcsolódó mérések elvégzése. A mérések gyakorisága: 1 éves korig havonta, 1 éves kor után legalább 3 havonta történjen.
- A bölcsődében foglalkoztatott **pszichológus, gyógypedagógus** szakember is itt rögzítheti a családdal folytatott egyéni beszélgetések tényét, rövid tartalmi leírását.

III.1.3. A törzslap tartalma

- A) SZEMÉLYES ADATOK
- B) FONTOS INFORMÁCIÓ A GYERMEKKEL KAPCSOLATBAN
- C) ANAMNÉZIS
- D) BÖLCSŐDEI TÁVOLMARADÁS
- E) RENDKÍVÜLI ESEMÉNY
- F) FELJEGYZÉS EGYÉNI BESZÉLGETÉSRŐL
- G) PERCENTIL TÁBLA

A) SZEMÉLYES ADATOK

- Első oldalon: a gyermek személyes adatai; a szülők szükséges adatai a testvérek nevét és születési helyét, idejét.
- Az első oldal alján a bölcsődevezető nyilatkozik arról, hogy a gyermek oltási adatlapját a szülő bemutatta. .

B) FONTOS INFORMÁCIÓK A GYERMEKKEL KAPCSOLATBAN

Itt szükséges megjeleníteni minden olyan információt, ami a gyermek ellátása során az egészsége megőrzése és a fejlődése biztosítása érdekében fontos lehet. Bármilyen allergia, vagy gyógyszerérzékenység rögzítése elengedhetetlen. Ha tartós betegségben szenved a gyermek azt is itt lehet megjeleníteni. Ennek a résznek a körütekintő kitöltése a gyermek egészsége szempontjából elengedhetetlen.

Ha nincs ilyen adat, vagy nincs róla tudomása a szülőknek, azt is rögzíteni kell, ezzel is jelezve, hogy nem elfelejtett adatrögzítésről van szó.

C) ANAMNÉZIS

A bölcsődei adaptáció megkezdése előtt a bölcsődében kerül felvételre. A bölcsődevezető/kisgyermeknevelő tölti ki a szülő megkérdezésével.

Az anamnézis minden olyan fontos információt tartalmaz, ami a gyermekkel való várandóság idejére, a szülés körülményeire, az azt következő időszak egészségi/érzelmi állapotát befolyásoló tényezőire vonatkozik.

A gyermek pszichoszomatikus fejlődését nem részletesen, hanem általános képet kapva javasolt meghatározni. A jelenlegi fejlettségi szint részletes leírását a fejlődési napló fogja tartalmazni.

Az alábbi információk segíthetik a gyermek fejlődési szakaszainak megismerését.

Segítő kérdések:

Prenatális időszak:

- A várandósság problémamentes volt-e?
- Ebben az időszakban történt-e olyan bakteriális, vagy vírusfertőzés, ami a gyermek méhen belüli fejlődését befolyásolta (pl. CMV, toxoplasmózis, rubeola, stb.)?
- Anyai betegség fenn áll-e (pl. diabetesz, epilepszia stb.)?
- Terhességi toxemia fordult-e elő?
- Ikerterhesség volt-e?
- Bármilyen baleset fordult-e elő ebben az időszakban?

Perinatális időszak:

- A szülés során történt-e bármilyen olyan esemény, ami a gyermek egészségi állapotát, vagy fejlődését befolyásolja (pl. elhúzódó szülés, köldökzsinór a babára csavarodva, elakadás a szülőcsatornában, oxigénhiány, agyvérzés stb.)?
- A gyermek a várandósság hányadik hetében született?
- A születési súly, hossz adatai, a gyermek Apgar értékei.

Posztnatális időszak:

- Bármilyen betegsége volt-e a gyermeknek, különös tekintettel a fertőző megbetegedésekre (pl. bárányhimlő, rubeola stb.)?
- Volt-e említésre méltó balesete, kórházi kezelése?
- Volt-e magas lázzal járó megbetegedése, esetleg lázgörcse?
- Bármilyen fontos tényező, amit a szülő szeretne megosztani velünk a gyermeke egészségi állapotával és fejlődésével kapcsolatban.

D) BÖLCSŐDEI TÁVOLMARADÁS

Minden hiányzás rögzítésre kerül, az okok megjelölésével. Ha betegség miatt van távol a gyermek, az egészséges igazoláson szereplő diagnózis feltüntetése szükséges, ennek hiányában csak „betegség miatti távollét” kerül beírásra. Az egészség meglétére vonatkozó igazolásokat a fejlődési dokumentáció végén található borítékban kell összegyűjteni.

Ha a gyermek pl. a nagyszülőkhöz megy, vagy a távolmaradás oka előre bejelentett szabadság, akkor ezt szükséges a törzslapon rögzíteni.

Az SNI fejlesztés miatti távollétet nem szükséges rögzíteni, mert ezt a csoportnapló aktuális napi bejegyzése tartalmazza, illetve a jogszabályok valamint a KENYSZI nyilvántartás alapján a gyermek a fejlesztés idején is bölcsődei jelenlévőnek számít.

E) RENDKÍVÜLI ESEMÉNY

Bármilyen sérüléssel, lázzal járó esemény rögzítésére itt kerül sor. Az esemény tényszerű leírásán túl, a megtett intézkedéseket is szükséges rögzíteni. A jogszabály alapján a szülő felé tájékoztatási kötelezettségünk van, amely teljesüléséről nyilatkoznia kell. A baleseti esemény rögzítését, a tájékoztatás tényét a szülő minden esetben aláírásával hitelesíti.

F) FELJEGYZÉS EGYÉNI BESZÉLGETÉSRŐL

A gyermek bölcsődei tartózkodása alatt előfordulhat, hogy olyan rendkívüli események következnek be a gyermek vagy a család életében, amelyek egyéni megbeszélését igényelnek. A csoportnaplóban csak dátumszerűen felsorolt egyéni megbeszélésnek a bővebb kifejtésére itt van lehetőség, abban az esetben, ha úgy ítélik meg a szakemberek, hogy a gyermek későbbi életútja szempontjából fontos lehet. Ezek a feljegyzések visszakereshetők akár egy későbbi hivatali megkeresés alkalmával is. Ilyen egyéni megbeszélést igénylő esemény lehet egy válás, gyermekelhelyezési intézkedés, egy védelembe vétel, vagy a gyermek egészségügyi állapotával, esetleg korai fejlesztésével kapcsolatos fontos történet. A bölcsődében dolgozó egyéb szakemberek (pszichológus, gyógypedagógus) is bejegyezheti a családdal folytatott megbeszéléseket, megállapodásokat.

G) PERCENTIL TÁBLA

Dr Darvai Sarolta és kollégái egy országos minta alapján dolgozták ki a választott percentiliseket tartalmazó mellékletet. A gyermek testtömegének és hosszúságának fejlődési arányairól ad tájékoztatást születésétől a bölcsődei tartózkodásáig.

A nemenként elkülönítve a gyermek fontosabb növekedési és fejlődési adatait tartalmazza. A táblázatba előre berajzolt standardok segítenek annak megítélésében, hogy a vizsgált gyermek magassága és testsúlya mennyire felel meg az életkorának, illetve a testméretei között milyen összefüggés van.

A beszerzendő nyomtatvány száma:

- C. 3341-46/b r.sz. (fiú)
- C. 3341-45/b r.sz. (leány)

III.1.4. A törzslap nyomtatványi formája

Gyermek fejlődési dokumentáció (bölcsőde, mini bölcsőde)

Gyermek neve: _____

Kisgyermeknevelő neve: _____

Felvétel időpontja: _____

Ellátás megszűnésének időpontja: _____

P.H

Bölcsődei Törzslap

Név: _____

TAJ szám: _____

Születési hely: _____

Születési idő (év, hónap, nap): _____

Lakóhely (bölcsődei felvételkor): _____

Tartózkodási hely (bölcsődei felvételkor): _____

Édesanya, vagy törvényes képviselő neve: _____

Lakóhely (bölcsődei felvételkor): _____

Tartózkodási hely (bölcsődei felvételkor): _____

Telefonszám, email: _____

Édesapa vagy törvényes képviselő neve: _____

Lakóhely (bölcsődei felvételkor): _____

Tartózkodási hely (bölcsődei felvételkor): _____

Telefonszám, email: _____

Testvérek adatai:

Név:

Szül. hely, idő:

1) _____

2) _____

3) _____

4) _____

FONTOS információ: (Allergia, gyógyszerérzékenység, tartós betegség, egyéb.)

A gyermek oltási adatlapja ellenőrizve: igen

☐

nem

☐

A hiány indoka: _____

ANAMNÉZIS

Perinatális események, a gyermek szomatikus és pszichomotoros fejlődése

Magyar Bölcsődék Egyesülete

TÁVOLMARADÁS

Dátum	Távolmaradás oka
-------	------------------

Magyar Bölcsődék Egyesülete

RENDKÍVÜLI ESEMÉNY

Dátum	Rendkívüli esemény (pl: baleset, sérülés, láz)	Szülő aláírása
--------------	---	-----------------------

Magyar Bölcsődék Egyesülete

FELJEGYZÉS EGYÉNI BESZÉLGETÉSRŐL

Magyar Bölcsődék Egyesülete

III.2. Fejlődési napló

III.2.1. Fejlődési napló célja

„A kisgyermek egyedi, megismételhetetlen, mással nem helyettesíthető individuum, egyéni szükségletekkel rendelkező, fejlődő személyiség. Különleges védelem, bánásmód illeti meg. A bölcsődei nevelés a gyermeki személyiség teljes kibontakoztatására, a személyes, a szociális és a kognitív kompetenciák fejlődésének segítésére irányul az alapvető gyermeki jogok tiszteletben tartásával.” (Bölcsődei nevelés-gondozás országos alapprogramja).

A gyermek fejlődésére vonatkozó, folyamatosan rögzített **megfigyelések** teremtenek lehetőséget az egyéni szükségletek felismerésére, az egyéni bánásmód megvalósítására, prevencióra, és ha szükséges korrekcióra. Alapja a szülők és a kisgyermeknevelő közötti folyamatos információcserének. Az esetleges részképességekben megmutatkozó elakadások, problémák is felszínre kerülnek, növelve a korai intervenció hatékonyságát ezzel segítve a gyermek fejlődését.

A megfigyelés jellemzői:

- alapvető módszer
- a gyermek fejlődését támogató nevelés alapvető feltétele
- a gyermek megismerésének formája
- tudatosan végzett, tervezett tevékenység
- a szakmai munka ellenőrzésének és önellenőrzésének eszköze
- elemzés, értékelés, következtetés, szakmai állásfoglalás az adatok, információk alapján.

A bölcsődei megfigyelés feltételei:

- a megfigyelő rendelkezzen magas szintű szakmai ismeretekkel
- rendszeresség
- folyamatosság
- objektivitás (a szubjektív ítéletek, előítéletek kizárása)
- a megfigyelés írásos dokumentálása
- konkrét tartalom, példákkal való alátámasztása

III.2.2. A fejlődési napló vezetése

A fejlődési naplót a saját kisgyermeknevelő vezeti. A saját kisgyermeknevelő tartós távolléte esetén a társkisgyermeknevelő veszi át a napló vezetését. Ebben az esetben a fejlődési összefoglalóban, dátummal és aláírással kell jelezni, hogy mikortól vette át a társkisgyermeknevelő a feladatot, majd a saját kisgyermeknevelő munkába való visszatérését követően szintén dátum és aláírás jelzi a vezetésben történt ismételt cserét. Munkaviszony megszűnése esetén a kisgyermeknevelő váltását is ily módon kell rögzíteni.

III.2.3. A fejlődési napló tartalma

- A) NYITÓLAP
- B) CSALÁDLÁTOGATÁS DOKUMENTÁLÁSA
- C) BESZOKTATÁS ÖSSZEFOGLALÓ DOKUMENTÁLÁSA
- D) A GYERMEK FEJLŐDÉSÉNEK RÖGZÍTÉSE

A) NYITÓLAP

A nyitólap tartalmazza a dokumentum megnevezését (fejlődési napló) a gyermek és saját kisgyermeknevelőjének nevét.

B) CSALÁDLÁTOGATÁS DOKUMENTÁLÁSA

A családlátogatás célja a családdal való kapcsolatfelvétel, a kisgyermek és a szülők otthoni környezetben való megismerése. Lehetőség szerint az első családlátogatásra a beszoktatás megkezdése előtt, a kisgyermek ébrenléti idejében kerüljön sor. A családlátogatás arra is lehetőséget nyújt, hogy a szülő bővebben informálódjon a bölcsődei életéről, jobban megismerje azokat a kisgyermeknevelőket, akikre gyermekét bízza. A családlátogatás fontos színtere a bizalmi kapcsolat megalapozásának, ami feltétele a későbbi jó együttműködésnek. *(Bölcsődei nevelés- gondozás országos alapprogramja)*

A családlátogatás összegzésének szempontjai:

A szülővel való beszélgetés során a gyermek megismerését elősegítő szempontok:

- A gyermek napirendje
- A gyermek szokásai
- Kedvenc játéka
- Étkezési, alvási szokásai
- Előző időszakban előfordult akut vagy krónikus betegségei

Segítő kérdések:

- A gyermek otthoni napirendje?
- Mikor, mennyi ideig, hol, hogyan alszik? Hogyan ébred?
- Mikor, mit, mennyit eszik? Hogyan? (egyedül, együtt a családdal, etetik, önállóan, válogat, asztalnál ülve vagy játék közben etetgetve, stb.) Mit szeret enni, mit nem?
- Mit szeret a legjobban csinálni? Hogyan játszik? Milyen játékaik vannak? Van kedvenc játéka? Hol és hogyan játszik?
- Vannak önállósági törekvései? (étkezés, tisztálkodás, öltözködés, játék közben)?
- Bevonja a szülő valamilyen tevékenységbe? Mit szoktak együtt csinálni?
- Milyen szokásokat próbáltak eddig kialakítani? Hogyan? Milyen eredménnyel?
- Volt, van valamilyen egyéni szokása vagy különleges viselkedése?
- Van vigasztárgya? (cumi, kispárna, pelenka...)
- Volt hosszabb ideig távol az anyától, a családtól? Hány hónaposan? Mennyi ideig?
- Volt az anya távol a családtól? Mennyi ideig? Történt változás a család életében a gyermek születése óta?
- Fél a gyermek valamitől? Mitől? Mióta?
- Ki tölt vele legtöbb időt?
- Hogyan viszonyul a család többi tagjához?
- Mit csinálnak a szülők, ha sír, ha dacos, ha tiltakozik, ha nem teljesíti a kérésüket?
- Mit tiltanak? Mennyire fogadja el? Mit tesznek, ha nem fogadja el a tiltást?
- Beszélt a szülő a bölcsődéről? Mit? Hogyan?
- Miben vár segítséget a szülő a bölcsődétől?
- Egyéni kérés, probléma?

C) BESZOKTATÁS ÖSSZEFOGLALÓ DOKUMENTÁLÁSA

A szülővel történő fokozatos beszoktatás a családdal való együttműködésre építve segíti a gyermeket az adaptáció folyamatában. Az anya, az apa vagy más családtag jelenléte biztonságot ad, segíti a kisgyermeknevelő és a gyermek között az érzelmi kötődés kialakulását, ezzel a gyengéd átmenetet, az új környezethez való alkalmazkodást.

A szülő betekintést nyerhet a bölcsődei élet mindennapjaiba, megismeri a napirendet, kialakulhat a kölcsönös partneri kapcsolat szülő és kisgyermeknevelő között.

A beszoktatás végén egy összegzést készítünk, melynek alapjai a csoportnaplóban rögzített napi bejegyzések a beszoktatás alatt.

D) A GYERMEK FEJLŐDÉSÉNEK ÖSSZEFOGLALÁSA

A gyermek fejlődésére vonatkozó megfigyelések rögzítésének legjobb formája, a folyamatos egységes szempontokra épülő feljegyzés készítése. Fontos a megfigyelésnél a tényekhez való ragaszkodás, objektivitás. A gyermekek fejlődésére vonatkozó feljegyzések tartalmában a minősítésnek nincs helye. (pl.: aranyos, értelmes kislány, társival agresszív, stb.)

Vezetésének gyakorisága: 1 éves korig havonta, majd negyedévente mindaddig, amíg a gyermek a bölcsődei ellátásban részt vesz. Az első fejlődési összefoglalót a beszoktatás befejezésétől számított 4-6. héten (a hiányzásoktól függően) kell megírni. A továbbiakat az első összefoglaló dátumától kell számolni.

A havi/negyedéves összefoglalás egységes szempontok szerint történik, amely felöleli a gyermek tevékenységét és megnyilvánulásainak különböző területeit. Alapját a csoportnaplóban rögzített napi bejegyzések adják.

A gyermekek fejlődésének követését segítő kérdések célja emlékeztetés, a megfigyelés területének irányítása, a fókuszálás. A gyermekek fejlődésének rögzítésekor nem a kérdésre kell válaszolni, hanem megfigyeléseken alapuló, konkrét helyzet, szituációk leírásával szükséges a fejlődési területet bemutatni.

Segítő kérdések:

Testi képességek, mozgás

1. Mi jellemző testi adottságaira (súly, hossz, egészségi állapot, stb.)?
2. Nagymozgások
 - a) Mozgáskoordináció, motoros képességek
 - Milyen mozgásformákat (helyzet és helyváltoztató) gyakorol, és milyen aktivitással?
 - Milyen a mozgás tempója, dinamikája, ritmusa?
 - Mi jellemzi a szem-kéz, szem-láb, szem-kéz-láb koordinációt?
 - Kedvenc nagymozgást fejlesztő játéakai?
 - b) Téri tájékozódás nagymozgással, cselekvés szintjén
 - Képes mozgást irányítással végezni?
 - Képes kérésre adott irányba menni?
 - Ismeri teste tükörképét? Képes a tükörképnek megfelelő mozgásra?
 - Szívesen segít nagymozgást igénylő feladatban? (pl. játékpakolás, terítés)
3. Finommotorikus mozgások
 - Szeret játszani finommozgást igénylő játékokkal? (pl. pöttyi, mozaik, gyurma, stb.)
 - Mennyire önálló, milyen segítséget igényel az eszközhasználatban?
 - Hogyan használja az ujjait, hogy fog?
 - Milyen a szem-kéz koordinációja a finommozgások terén?

Emocionális megnyilvánulások

- Bölcsődébe érkezéskor könnyen vagy nehezen köszön el a szülőtől?
- Kisgyermeknevelőjét, hogyan üdvözl?
- Hogyan fejezi ki a különböző érzelmeit?
- Érzelmi megnyilvánulásai megfelelnek az őt ért hatásoknak?
- Hogyan reagál egy-egy tipikus helyzetben (pl. dicséret, szabályállítás, tiltás, stb.)?
- Milyen egy-egy érzelmi megnyilvánulás intenzitása, időbeni lefutása?
- Hogyan reagál a személyes környezet érzelmi megnyilvánulásaira? (társa sírására vagy örömére)

Értelmi képességek**1. Kognitív képességek**

- Mi jellemző a gyermek figyelmére a játék és a gondozás helyzeteiben?
- Milyen mondókát, gyermekdalt ismer?
- Mesél történeteket a családjában megélt eseményekről?
- Mi érdekli, mire kérdez rá? Mi tartja fenn az érdeklődését?
- Megért egyszerű magyarázatot?
- Milyen szám-, és színfogalmat használ?
- A mennyiségi/téri relációkat mennyire ismeri? (sok, kevés, nagy, kicsi, magas, alacsony stb.)
- Hogyan old meg egyszerű problémákat?

2. Kommunikációs képességek**a) Beszéértés**

- Mi mutatja, hogy figyel a beszédre és megérti mások beszédét?
- Ismeri a környezetében lévő tárgyak, személyek nevét?
- Képes elvont fogalmak megértésére?
- Képes kérésre cselekvés végrehajtására?

b) Nyelvi kifejezőkészség

- Mi jellemzi a beszédaktivitást?
- Milyen helyzetekben beszél? Ki, illetve mi felé irányul a kommunikációja?
- Milyen hangokat ad? Hogyan ejti a hangzókat? Mennyire tisztán érthető a beszéde?
- Mi jellemzi szókincsét?
- Milyen mondatfajtákat, hány szavas, hány tagú mondatokat alkot?
- Mi jellemzi a beszéd zenei elemeit? (hangerő, hangszín, ritmus, dallam, hangsúly)
- Milyen non-verbális jelzések kísérik vagy helyettesítik a beszédét?

Játék

- Mi jellemzi a játéktevékenység indulását (önállóan, saját maga kezdeményez, utánoz, átveszi mások ötletét, stb.)?
- Vannak önálló ötletei, amit végigvisz a játékban? Kitart egy-egy játék mellett, megvédi játékait?
- Mennyire aktív?
- Mennyire elmélyült a játéka (pl. kitartó, kiegyensúlyozott, kapkodós stb.)?
- Milyen játékeszközökkel játszik? Hogyan használja az eszközöket? Hogyan szimbolizál?
- Milyen játékformák (gyakorló, szimbolikus, utánzó, szerepjáték, konstrukciós, harcias játékok, stb.) figyelhetőek meg?
- Mi jellemző a játéktevékenység módjára? (pl. elmélyült, kapkodó, romboló, kényszeres, stb.)?
- Mivel játszik szívesen? Mi a kedvenc játéka? Van-e kedvenc játéka, amivel elmélyülten tevékenykedik?
- Főleg egyedül, vagy társakkal játszik?
- Hogyan kapcsolódik mások játékához? Kivel, kikkel játszik? Hogyan befolyásolja mások játékát?
- Miben igényel játék közben segítséget?

Szociális készségek**1. Az én-tudat alakulása**

- Milyen jelei vannak a testtudatnak?
- Hogy nevezi magát? Önmagáról hogyan beszél?
- Felismeri, megnevezi magát fotón, tükörben? Fésülködéskor jó irányokat használ? Térben el tudja magát helyezni?
- Fotóról felismeri családtagjait?
- Felismeri szükségleteit? Milyen egyéni igényei vannak?
- Ismeri a helyét a gondozási sorban? Képes szükségleteit késleltetni?
- Képes kiválasztani saját tárgyait (ruha, cipő, jel, alkotás) a többi közül?
- Megnevezi, akaratlagosan mozgatja testrészeit gondozás, játékos torna, rajzolás, mondókás játék, stb. közben?
- Hogyan tartja be a szabályokat?
- Ragaszkodik saját tulajdonához? (átmeneti tárgy, hely, jel, játék)

2. Szokások, együttműködési képességek

- Hogyan vesz részt a gondozási helyzetekben? Mennyire aktív?
- Milyen módon fejezi ki önállósági törekvését, kompetenciakésztetését?
- Miben igényel segítséget és milyen mértékben?
- Milyen szokásokat sajátított el? Milyen egyéni szokása van?
- Hogyan működik szabálytudata? Milyen mértékben épültek be a szabályok, szokások?
- A szabályokra figyelmezteti társait?

3. Társas viselkedés, közösségi szokások, együttműködési képességek

- Hogyan kezdeményez társas kapcsolatot? Milyen eszközökkel tartja fent a kapcsolatot?
- Ki felé irányul leginkább kezdeményezése, kapcsolatteremtési szándéka (gyermek, felnőtt)?
- Hogyan reagál társai, felé irányuló kezdeményezéseire?
- Hogyan old meg konfliktushelyzeteket (felnőtt segít, társakkal, önállóan)?
- Milyen a helyzete a csoporton belül (vezér, központi, magányos stb.)?
- Társkapcsolati formációk közül melyik jellemzi? (együttlét, együttmozgás, tárgy körüli gyülekezés, összedolgozás)

III.2.4. Fejlődési napló nyomtatványi formátuma

FEJLŐDÉSI NAPLÓ

Gyermek neve:

Kisgyermeknevelő neve:

CSALÁDLÁTOGATÁS DOKUMENTÁLÁSA

Látogatás dátuma: _____

Magyar Bölcsődék Egyesülete

Dátum:

Aláírás

GYERMEK BESZOKTATÁSÁNAK ÖSSZEFOGLALÁSA

Beszoktatás időpontja _____től _____ig

Dátum:

Aláírás

3/__oldal

GYERMEK FEJLŐDÉSÉNEK ÖSSZEFOGLALÁSA

Gyermek kora:_____hónapos

Magyar Bölcsődék Egyesülete

IV. CSALÁDI FÜZET

IV.1. A családi füzet célja

Az családi füzet egy sajátos kapcsolattartási forma a bölcsőde és a család között. A füzet nem pótolhatja a közvetlen kapcsolatot, a napi interakciós helyzeteket, de kiegészíti és megerősíti azokat. Hozzájárul a jó kapcsolathoz, a bizalom kialakulásához, a családi és a bölcsődei nevelés összehangolásához, a családi nevelés segítéséhez. A későbbi életszakaszokat érintő intézményes nevelésben nincs is ehhez hasonló szoros, személyes jellegű, az adott gyermek fejlődésére koncentráló írásos kapcsolattartási forma. Olyan egyedi érték, amely „kétirányú” írásos kommunikációt tesz lehetővé, s amely mindkét fél számára lehetővé teszi az információk átadása mellett az érzések megosztását is.

IV.2. A családi füzet vezetése

Az családi füzet szerepének megismertetése a családokkal a bölcsődei szakember feladata, mely az első szülői értekezleten, majd a családlátogatáson történhet meg. Már ekkor meg kell fogalmazni, hogy milyen időközönként, és milyen tartalommal kapnak majd tájékoztatást a szülők, és hogy a viszont válaszokra is lehetőségük lesz.

Vezetése viszont csakis a kisgyermeknevelők oldaláról kötelező, mely a „saját” kisgyermeknevelő feladata. A szülő önként kapcsolódhat be a gyermek otthoni életének jellemzésével, a családban történt események megírásával, vagy a bölcsődei történések szülői szemmel történő reflektálásával. A szülőknek jobb, ha nem adunk konkrét instrukciókat és nem határozzuk meg, hogy miről, mennyit írjanak. Döntse el ő hogyan ír gyermekéről, s milyen időközönként válaszol írásunkra. A kisgyermeknevelő tartalmas és rendszeres bejegyzésekkel, őszinte érdeklődéssel tudja motiválni a családot a kölcsönös üzenetváltásra. Segíti a kétoldalú kommunikáció kialakulását, ha mindig reagál a kisgyermeknevelő a szülők bejegyzéseire, megköszöni azt, vagy visszautal a leírt információkra. Különösen nagy segítséget jelentenek a szülők írásai, ha keveset tudunk találkozni a szülőkkel személyesen (munkaidőbeosztásuk miatt nem ők hozzák esetleg bölcsődébe gyermeküket), vagy ha elmarad valamilyen okból a családlátogatás.

A tapasztalatok szerint a szülők örömmel veszik, ha dönthetnek a füzet kinézetéről, formájáról is. Ez is egy olyan apró momentum, egy választási lehetőség, ami segítheti a szülők későbbi bevonódását a bölcsőde életébe. A szülőknek érdemes tehát lehetőséget adni arra, hogy kiválaszthassák a nekik tetsző füzetet, hisz az ő tulajdonuk lesz, s emlékként meg is őrizhetik azt.

A családifüzet vezetésére különleges figyelmet kell fordítani, épp e sajátos funkciója miatt. A családifüzet vezetése során egyoldalú „üzenet” kibocsátás történik, ahol nincs lehetőség árnyalni a mondanivalót metakommunikációval, és nem lehet gyorsan korrigálni a kimondott, azaz leírt gondolatokat. Gondolataink nem csaponghatnak korlátlanul, mert a közvetett kommunikációs forma, nem teszi lehetővé a partner azonnali visszajelzését arról, hogy követhetőek, világosak voltak-e közlendőink.

A levélírás tartalmi és formai követelményei közül ezért többet be kell tartani. A levél formátum megkívánja a személyes, név szerinti megszólítást és hangvételt. Fontos, hogy legyen kerete fogalmazásunknak, és írásunk legyen tartalmi egységekre tagolt, amelyben a középész hordozza az érdemi információt. A záró részben lehet összegzés, vagy a kapcsolat további alakulásával kapcsolatos megjegyzés, utalás arra vonatkozóan, hogy a kisgyermeknevelő örömmel fogadja a szülők részéről az írásbeli reflektálást.

A gyermek és a család számára a családfüzet vezetésével akár a múltra való visszatekintés lehetőségét is megadjuk. Minden ember életében fontosak a gyermekkorából hozott narratívák, és pontosan azokra emlékszünk vissza leginkább, amelyeket sokat meséltek nekünk, illetve amit leírtak számunkra. Az családfüzet is bekerülhet a „családi legendáriumba”, így számolnunk kell azzal is, akár hosszú időkre megőrzik, és a bejegyzések nyilvánosak lehetnek a rokonok, barátok, ismerősök körében. Sok családban visszamesélik a gyermeknek a füzet lapjairól a bölcsődei történeteket, s visszanézik a beragasztott emlékképeket.

A családi füzet egészében tükröz a társadalom felé a kisgyermeknevelő munkájáról. Nagyon sokat elárul a kisgyermeknevelő személyéről, a hivatáshoz való hozzáállásáról, a bölcsődei ellátásról. Sok szándéktalan „rejtett üzenet” tartalmaz metanyelvezete: attitűdökről, habitusról, elfogadásról és az együttnevelés kölcsönösségéről.

A formai szerkezet és a tartalom mellett, a hangnemre is különleges figyelmet kell szentelni. A családfüzet stílusában átmenetet képez a hivatalos és a magánjellegű üzenetváltások között. Nem szabad túlzottan hivatalosan fogalmazni, de mégsem magánemberként, hanem szakemberként kell közölnünk a gyermekről a fejlődési jellemzőket és a bölcsődei történeteket. A szakmailag megalapozott tartalmat kell könnyedebb, élményszerűbb olvasmányosabb stílusban leírni, akár helyet adva érzelmeknek vagy a humornak is. Szakszerűen kell fogalmazni, de a szülők számára is közérthetően, mindig a közlés tartalmához, céljához és a családok érdeklődéséhez igazodóan.

IV.3. A családi füzet tartalma

- A) NYITÓLAP
- B) ELSŐ ÖSSZEFOGLALÓ A BESZOKTATÁSRÓL
- C) FEJLŐDÉSI ÖSSZEFOGLALÓK
- D) TÁJÉKOZTATÁS ÜNNEPEKRŐL, BÖLCSŐDEI ESEMÉNYEKRŐL
- E) ZÁRÓ BEJEGYZÉS

A) NYITÓ LAP

A megnyitó lapon szerepel egy rövid üdvözlés, amelyben köszöntjük a bölcsődébe érkező gyermeket és családot. A köszöntéshez kapcsolódóan bemutatjuk a csoportot, hogy segítsük a megszólítást, tájékozódást: a kisgyermeknevelők, a bölcsődei dajka neve (hivatalosan használt név, keresztnév), a csoport neve.

Berajzolhatjuk a gyermek jelét, és átadjuk néhány kedves szó kíséretében a bölcsődébe járás időszakára. A jelhez kapcsolódóan, vagy köszöntés képen, akár írhatunk egy találó mondókát,

vagy versrészletet is. Minden további bejegyzés is személyre szóló megszólítással kezdődik, és aláírás, valamint dátum zárja le.

B) ELSŐ ÖSSZEFOGLALÓ A BESZOKTATÁSRÓL

A családi füzet első bejegyzése a beszoktatásról szól. A beszoktatásról írt összefoglaló a fejlődési napló része is, viszont tartalmában nem teljességgel ugyanaz, mint a családi füzet esetében, hisz itt a szülőknek szól egészében a beszámoló. A családi füzetben összefoglalni kell a történéseket és nem naplószerűen érdemes a naponkénti eseményeket visszajelezni. Azokra a folyamatokra kell koncentrálni, amelyek valóban bemutatják a családdal közösen tett lépéseket a gyermek beszoktatása érdekében.

Segítő kérdések:

- Kivel szokott a gyermek?
- Mennyi idő állt a család rendelkezésre a beszoktatáshoz?
- Hogyan készültek rá közösen a kisgyermeknevelővel?
- Kellett-e módosítani az előre megbeszélteken? Mennyire tudtak együttműködni? Milyen esetekben hoztak közös döntéseket?
- Hogyan történt meg a gondozás folyamatának átadása?
- Hogyan és mikor kezdett távolodni az édesanyától?
- Mikor kezdte közel engedni magához a kisgyermeknevelőt és a társakat?
- Mi volt a legvonzóbb tevékenység a gyermek számára kezdetben?
- Mihez szokott hozzá nehezebben?
- Hogyan tiltakozott?
- Hogyan vigasztalódott?
- Hogyan fogadta a csoport a gyermek érkezését?
- Hogyan fogadta az édesanya az elválás folyamatát?
- Mely dolgok miatt aggódott leginkább az édesanya?
- Mi segítette az édesanya oldaláról az elengedést?

Alig van olyan anya, aki ne érezne szorongást, amikor „másra bízva” a gyermekét, és megszületik az elhatározás, hogy bölcsődébe íratja. Egy ilyen érzékenyebb időszakban minden szülőnek szüksége van a biztatásra, a támogatásra, megerősítésre. Az első bejegyzés tartalma lélektani szempontból is jelentős, mert fontos visszacsatolás a szülőnek. Át kell, hassa a kisgyermeknevelő szavait a segítőkészség, az elfogadás, a pozitív gondolkodás, a megerősítés. A szülői kompetenciák segítésének nyitánya ez, s épp ezért ki kell emelni a szülők és az egész család erősségeit: pozitív hozzáállásukat, együttműködési készségüket, türelmüket. Az aggódóbb édesanyáknak nagyon fontos üzenet, hogy ez egy természetes reakció, hogy nagyon sokan átesnek ezeken az érzéseken, és szorongásuk idővel enyhülni fog. Megfogalmazhatjuk saját érzéseinket, amelyek szintén erősítően hatnak a szülőre. A személyes érzelmeket is kifejező gondolatokból igazán kiérződik a valós ráhangolódás és az együttérzés részünkről

Példa:

- Veled éreztem...
- Én is aggódtam...
- Örültem, hogy sikerült...
- Olyan jól esett nekem is...

A beszoktatásról szóló összefoglaló végén lezárásképpen utalni lehet az együttműködés további útjaira, a kölcsönös üzenetváltások fontosságára. Meg lehet említeni, hogy a beszoktatás folyamata még nem zárult le egészében, s hogy adjunk időt a gyermeknek a továbbiakban is az új történések feldolgozásához.

C) FEJLŐDÉSI ÖSSZEFOGLALÓK

A családi füzet további bejegyzései a gyermek fejlődéséről, azt a célt szolgálja, hogy következetesen visszajelezzük a szülőknek saját gyermekük fejlődési szükségleteit és jellemzőit, és hogy belelássanak a gyerekek mindennapi bölcsődei tevékenységébe. Koragyermekkorban a fejlődés nagyon látványos, szinte napról napra történik valami, s mivel napjai jelentős részét a bölcsődében tölti a gyermek, így a fejlődésének visszajelzése következetesen fontos. A családi füzetben megjelenített fejlődési területeknek és azok tartalmának az alapjai, a fejlődési naplót megfigyelésen alapuló bejegyzései. Térjünk ki, ezen megfigyeléseket felhasználva minden lényeges fejlődési területre - testi fejlődés, érzelmi fejlődés, társas kapcsolatok, kommunikáció, problémamegoldás, gondolkodás, a világ megismerése, kreativitás - s mindig arra fókuszálva, ahol változásokat tapasztalunk.

Ne essünk abba a hibába, hogy egy-egy terület teljeséggel kimarad, vagy mindig ugyanazt a területet hangsúlyozzuk. A gondozás mellett épp oly fontos információt hordoz a gyermek játéka, vagy kommunikációja, társas kapcsolatai. Ma már a holisztikus nevelés szemléletben az érzelmi, értelmi és szociális fejlődésről is egyaránt be kell tudnunk számolni. Tiszteletben lehet tartani a szülői érdeklődést is. Az egyéni igényeknek megfelelően egy-egy bejegyzés szólhat akár a szülő kérdésének megfelelően, kifejezetten a gyermek társas kapcsolatairól, vagy játékaról, vagy épp a szobatisztaság folyamatáról.

Segít, ha mindig újraolvassuk az előző bejegyzéseket, hogy ne ismételjük önmagunk és ne legyenek visszaköszönő típus mondataink, az egymást követő fejlődési összefoglalókban. Sokszor olvashatók, ilyen egyenmondatok:

Példa:

- Minden reggel mosolygósan érkeznek.
- Önállóan tisztán étkeznek.
- Összetett feladatot végrehajt.
- Délután kipihenten ébred.
- Gondozási műveletek közben együttműködő.

Megfigyeléseinket tudnunk kell sokrétűen és konkrétan kifejezni. Nem elégséges egy-egy nagyon rövid tömondat egy fejlődési terület elemzésére.

A gyerekekről írva mindig legyünk derűlátók, s nyilatkozzunk pozitívan. Mindig éreztetnünk kell a szülővel bizalmunkat, s az apróbbnak tűnő változásoknak, sikereknek is örülnünk kell. A negatív, elmarasztaló, és a fejlődést sürgető bejegyzéseket kerülni kell.

Példa:

- Sajnos még nem beszél...
- Továbbra is csak szavakat mond...
- Társait nagyon zavarja...
- Rossz hatással van a többiekre...
- Nem tud elmélyülten játszani...
- Folyamatosan borogatja a játékokat...
- Alaposan lecsepegteti ruháját...
- Nehezen marad az ágyon...
- Nagyon kevés az alvásideje...
- Nem segít... Sokat hisztizik...
- Csendes kislány, nincs vele gond...

Ne feledjük, hogy a leírt negatívabb jelzések, még érzékenyebben hatnak az üzenet fogadójára, mint egy-egy szóban kimondott félresikerült mondat. Viszont nincs olyan szülő, aki, ha gyermekéről van szó, ne örülne az elismerésnek, a feléje irányuló elfogadás és szeretet jeleinek. A szakembernek a koragyermekkori fejlődés törvényszerűségeiről alapos tudása van. Ezzel a tudással kell segíteni, megerősíteni. Ugyanakkor az esetleges téves szülői elképzeléseket is tudnia kell megfelelő módon lereagálni és korrigálni együtt a szülővel. Segítsük a szülőt, hogy megértse a gyerek érzéseit, fejlődését, anélkül, hogy ítélkeznék vagy kioktatnánk. Magyarázzuk meg, ha valamit mi a bölcsődében másképp teszünk, mint otthon a szülők.

Fogalmazzuk meg, melyek azok az alapelvek és módszerek, amelyek segítik a gyermeket a bölcsődében. Ha a szülő úgy érzi, hogy otthon válogatósabban eszik, ha kevesebbet alszik, ha többször dacol, ha gyakorta csapong a játékok között, akkor mutassunk rá, hogy a bölcsődében mi miatt alakulhat ez kedvezőbben.

Példa:

- A bölcsődében bevált, ha...
- Ezzel a módszerrel sikert érek el nála...
- Engedem, hogy segítsen...
- Adok neki választási lehetőséget...
- Rendszeresen visszatérünk rá...
- Fokozatosan épült ki nála...
- De fordítva is igaz ez.

Ha a szülő otthon tapasztal a gyermek viselkedésében, szokásaiban megítélése szerint pozitívabb jellemzőket, akkor a természetes öröm kifejezése mellett, mutassunk rá arra is, hogy mi miatt alakulhat esetleg másként a bölcsődében. Mindig jelezni kell az esetleges észrevételeinek a fejlődés eltérőbb üteméről, de azt is tudnunk kell, hogy ilyen esetben a személyes megbeszéléseknek van inkább létjogosultsága.

A kisgyermeknevelők figyelme elsősorban a gyerek fejlődésére irányul, de legalább ennyire fontos visszajelezni a szülőkkel való együttműködésünket és a szülő-gyermek kapcsolatot, hiszen megerősítői lehetünk a minden pillanatban formálódó kapcsolatrendszernek. Hatással lehetünk szülő-gyermek kapcsolat pozitív változásaira, a szülői kompetenciák megerősítésére, ezért mindig vegyük észre és jelezzük vissza a jót!

D) TÁJÉKOZTATÁS ÜNNEPEKRŐL, BÖLCSŐDEI ESEMÉNYEKRŐL

Gyakorta írnak a kisgyermeknevelők ünnepekhez, jeles napokhoz vagy bölcsődei programokhoz kapcsolódóan is a szülőknek. Az ezekről való megemlékezés is tükre munkáknak, mert igényességünk, kreativitásunk, módszertani tudásunk itt is visszaköszön a családi füzet lapjain. A legelső dolog ezen bejegyzések kapcsán a tartalmasság kérdése. Elegendő-e egy ünnepi köszöntő sor, egy mondóka, vagy a minden gyermeknek egyformán beírt karácsonyi versike? Üzenünk-e ezzel a szülőnek bármit is? Kedves jóleső gesztus lehet mindenképp számukra, de ha megtöltjük ezeket is személyre szóló tartalommal, akkor már alapjaiban más az üzenetértéke. Ha a közös családi napok kapcsán röviden megírjuk: hogy hogyan készültünk rá együtt a szülőkkel, vagy milyen konkrét események, tevékenységek övezték pl.: a farsangi vagy adventi napokat, esetleg hogyan keltettünk életre egy a bölcsődei korosztály számára is befogadható egyszerű hagyományt, ha megköszönjük a szülői részvételt, akkor valóban tartalmasan megidézzük a közösen átélt örömteli pillanatokat. Ha az anyák napja kapcsán írunk, szintén kedves gesztus lehet, ha a gyermek és édesanyja kapcsolatáról írunk:

hogyan emlegeti őt a gyermek, hogyan várja érkezését, hogyan szokta utánozni anya mozdulatait, szavait. Örömteli lehet az egész családnak, ha gondolunk ilyenkor a nagymamákra is. A gyermek személyes ünnepei kapcsán megfogalmazott köszöntő sorok egyéni hangvételének, pedig igazán nagy szerepe van. Várta-e a gyermek születésnapját, hogyan fejezte ki örömét, hogyan köszöntöttük fel a bölcsődében ...

Lehet akár az ünnepekhez kapcsolódóan ajándékötleleteket adni, lehet programot vagy közös ünnepi tevékenységet is ajánlani. A beírt versek, dalok mondókák pedig akkor jelentik a legnagyobb értéket, ha azokat írjuk meg, amelyeket a gyerekeknek szoktunk mondogatni és énekelni. Természetesen nem az a cél, hogy hosszú fogalmazásokkal tűzzük tele a füzetet, de a mélyebb tartalmú, egyedi hangvételű soroknak sokkalta nagyobb ereje van az ünnepek és programok kapcsán is.

Általában ezek azok a bejegyzések, amikor a kisgyermeknevelők ehhez kapcsolódóan illusztrálnak is a füzetbe. Egy rajz vagy egy saját készítésű papírdekoráció, egy fotó megint csak sokkalta személyesebb és stílusosabb, mint egy készen kapható matrica. A mai világban már elképzelhetetlen, hogy a bölcsődei életképekről ne adjunk közre fotókat a szülőknek. A családi füzet épp az a felület, ahol biztosan csak a családnak szólóan és válogatottan tudunk fényképet adni, és ami biztosan maradandó emlék is lesz. Megörökíthetjük a gyermekről a mindennapokban azt, ahogyan étkezik, játszik vagy alszik, és természetesen a szervezett programokon, különleges eseményeken való részvételét is.

E) ZÁRÓ BEJEGYZÉS

A családi füzetet emlékként adjuk át a családnak a gyermek távozásakor. Természetes, hogy el kell köszönni és le kell zárni a családi füzetet is. Egy útravalónak szánt utolsó bejegyzésben összefoglalhatjuk a bölcsődés időszakot, megírhatjuk a gyermek óvodaérettségének jellemzőit, kifejezhetjük örömünket a család megismeréséről, és megfogalmazhatjuk jókívánságainkat. Ha kisgyermeknevelő megfelelő hozzáállással viszonyul a családi füzethez, ha szívügyének érzi, akkor a család számára is azzá válik, s valóban olyan értéket adhatunk át, mely örök emlék marad.

Záró gondolatok

A tájékoztató célja, hogy a bölcsődébe járó kisgyermekről készített fejlődési dokumentáció a gyermek egyéni szükségleteit, fejlődését segítve valósítsa meg az Alapprogramban is vázolt, bölcsődei nevelési célokat, amelynek eredményeként a kisgyermek elsajátítja azokat a készségeket, képességeket, amelyek segítik őket abban, hogy hatékonyan és kiegyensúlyozottan viselkedjenek saját kulturális környezetükben, sikeresen alkalmazkodjanak annak változásaihoz. A bölcsődei nevelés mindezt olyan szemlélettel és módszerekkel teszi, amelyek segítik a családi nevelés elsődlegességének tiszteletét, és a koragyermekkori intervenció szemléletének széles körű értelmezésével összhangban minden kisgyermekre és családjára kiterjedő prevenciók tevékenységet folytat.

V.MELLÉKLET

V.1. Mintadokumentumok

V.1.1. Csoportnapló

BÖLCSŐDEI CSOPORTNAPLÓ

Magyar Bölcsődék Egyesülete

a bölcsőde hosszú bélyegzője

Katica
a gyermekcsoport neve

Bölcsődei csoportnapló

a 20..../ 20....nevelési évre

A gyermekcsoport kisgyermeknevelői:

Minta Ibolya

Minta Rózsa

Bölcsődei dajka:

Minta Hajnalka

A csoportnaplót megnyitotta:

Pécs, 20... év szeptember hó 01 nap

P. H.

Minta Aranka
bölcsődevezető

A csoportnaplót lezárta:

Pécs, 20... év augusztus hó 31 nap

P. H.

Minta Aranka
bölcsődevezető

I. GYERMEKEK SZEMÉLYES ADATAI

KISGYERMEKNEVELŐ: Minta Ibolya

Ssz	1. A gyermek neve, születési helye, ideje	2. Jele	3. A szülők elérhetősége	4. Bölcsődéből elviheti	5. Életkor a beszoktatáskor, a beszoktatás kezdete, módja, időtartama	6. Az ellátás megszűnésének ideje, oka	7. Egyéb (gyógyszer, étel és egyéb allergia; SNI; GYVI, 2H, 3H; TB; egyéb)
1.	Minta Kamilla (Kami) 2014.07.20.	szilva vagy 	Minta Péter 20/7675747 Minta Mária 70/5657584	Minta János nagybácsi	13 hónapos, 2015.08.22., fokozatos anyás beszoktatás, 5 nap	2017.07.15. óvodába ment	Eper és csicseriborsó allergia, 2017.01.22. tejmentes diéta
2.	Minta Bíborka (Borka) 2014.08.22.	perec	Minta Zoltán 30/2324252 Minta Edina 70/9897965	Minta Helga nagynéni	12 hónapos, 2015.09.05., fokozatos anyás beszoktatás, 10 nap	2017.07.15. óvodába ment	
3.	Minta Jácint (Jáci) 2014. 12.23.	körte	Minta József 20/5453525 Minta Olga 70/45464748	Minta Renáta babysitter	21 hónapos, 2016.09.19., fokozatos anyás beszoktatás, 10 nap		SNI; Tejmentes diéta
5.	Minta Hunor (Huni) 2014.11.02.	vödör	Dr. Minta András 30/7654321 Minta Éva 20/7654321	Minta Gréta nagynéni	23 hónapos, 2016.10.17., fokozatos anyás beszoktatás, 10 nap		
4.	Minta Boglárka (Bogi) 2014.12.20.	csiga	Minta Gábor 30/1234567 Minta Anna 20/1234567	Minta György nagypapa Minta Györgyné nagymama	22 hónapos, 2016.11.14., fokozatos anyás beszoktatás, 10 nap		

KISGYERMEKNEVELŐ: Minta Rózsa

Ssz	1. A gyermek neve, születési helye, ideje	2. Jele	3. A szülők neve, elérhetősége	4. Bölcsődéből elviheti	5. Életkor a beszoktatáskor, a beszoktatás kezdete, módja, időtartama	6. Az ellátás megszűnésének ideje, oka	7. Egyéb (gyógyszer, étel és egyéb allergia; SNI; GYVI, 2H, 3H; TB; egyéb)
1.	Minta Hanga (Hanga) 2015.02.10.	autó	Minta Imre 20/7654567 Minta Lilla 30/6543458	Minta Kármén családtag	18 hónapos, 2016.08.22., fokozatos anyás beszoktatás, 10 nap		
2.	Minta Imola (Imola) 2014.09.20.	virág	Minta Jenő 70/7766554 Minta Zsuzsanna 30/4455667	Minta Bernadett anya barátnője	24 hónapos, 2016.09.12., fokozatos anyás beszoktatás, 10 nap,		TB: sokizületi gyulladás miatt szteroid kezelés – zsír és szénhidrát csökkentetett diéta
3.	Minta Viola (Viola) 2015.04.08.	dominó	Minta Attila 70/3435363 Minta Eszter 20/4546474	Minta Barna testvér	17 hónapos, 2016.10.03., fokozatos anyás beszoktatás, 10 nap,		
4.	Minta Zsombor (Zsombi) 2015.02.12.	süni	Minta Zsolt 70/9897969 Minta Ágnes 20/1314151	Minta Zsanett nagymana, Minta Erzsébet babysitter	20 hónapos, 2016.10.17., fokozatos anyás beszoktatás, 10 nap		
5.	Minta Jázmin (Mina) 2015.05.28.	maci	Minta Gábor 20/8979695 Minta Anna 70/6677889		19 hónapos, 2017.01.16., másik bölcsődéből átszoktatás, 2 nap		asztma, 2H

II. GONDOZÁSI SORREND

KISGYERMEKNEVELŐ: Minta Ibolya

Ssz.	Gyermek neve	Indoklás
1.	Minta Kamilla	2016. év október hó Bíborkát és Kamillát elég szóval irányítani gondozás során, napról napra önállóbbak. Hunorra és Jácintra több figyelmet kell fordítanom, mivel még sok segítséget igényelnek, és könnyen elterelődik a figyelmük.
2.	Minta Bíborka	
3.	Minta Hunor	
4.	Minta Jácint	

Változások:

Ssz.	Gyermek neve	Indoklás
1.	Minta Boglárka	2017. év április hó Hunorról is lekerült a pelenka, ezért a szobatiszta Bíborkával tudom gondozni. Bíborka nagyon önálló, jó minta lehet Hunor számára. Boglárkát azért tettem előrébb, mert lassabban halad az önállóságban, több ideje legyen a próbálkozásokra, Jácinthez hasonlóan mozdulatai, tevékenységei kimértek, lassúak.
2.	Minta Jácint	
3.	Minta Hunor	
4.	Minta Bíborka	
5.	Minta Kamilla	

Ssz.	Gyermek neve	Indoklás
		év hó

Ssz.	Gyermek neve	Indoklás
		év hó

KISGYERMEKNEVELŐ: Minta Rózsa

Ssz.	Gyermek neve	Indoklás
1.	Minta Viola	2016. év október hó Viola azért az első a gondozási sorrendben, mert ő a legkisebb és még kevésbé türelmes, nehezen várja ki a sorát. Imolát utolsónak tettem, mert sokáig lekötik a játékok, nagyon elmélyülten képes játszani.
2.	Minta Hanga	
3.	Minta Zsombor	
4.	Minta Imola	

Változások:

Ssz.	Gyermek neve	Indoklás
1.	Minta Zsombor	2016. év november hó Zsombornak édesanyja új munkahelyre ment dolgozni, korán érkezik, reggel elsőnek ül az asztalhoz és délben már nagyon fáradt, ezért változtattam a gondozási sorrenden és elsőnek tettem.
2.	Minta Viola	
3.	Minta Hanga	
4.	Minta Imola	

Ssz.	Gyermek neve	Indoklás
1.	Minta Jázmin	2017. év január hó Jázmin újonnan érkezett a csoportba. Étkezésekkor elsőnek ül le az asztalhoz, lassan eszik, a többiek már befejezték, ő még mindig étkezik, ezért elsőnek tettem a gondozási sorrendben. Zsombor azóta megszokta a korai kelést és türelmesebb lett.
2.	Minta Zsombor	
3.	Minta Viola	
4.	Minta Hanga	
5.	Minta Imola	

Ssz.	Gyermek neve	Indoklás
		év hó

III. GYERMEKEK TÉLI NAPIRENDJE

2016. december hó – 2017. február hó

„A gyermekek egészséges fejlődéséhez, fejlesztéséhez a napirend biztosítja a kereteket.”

Időkeret	Tevékenység
6.00 – 8.00	A gyermekek kézmosást követően érkeznek. Szabad játék a szobában.
8.00 – 8.25	Reggeli, az étkezést befejező gyermekek számára játéktevékenység biztosítása.
8.25 – 9.30	Szabad játéktevékenység a szobában, szükség szerinti fürdőszoba használat, később érkező gyermekek bekapcsolódása a csoport életébe. (Hétfői napokon 1 gyermek korai fejlesztésen való részvétele.) Kisgyermeknevelő által kínált játéklehetőségek, kezdeményezések.
9.30 – 9.40	Tízórai.
9.40 – 10.55	Levegőztetésre alkalmas idő esetén, gondozási sorrendben készülődés az udvarra, szükség szerinti fürdőszoba használat, öltözködés. Rossz idő esetén játék a szobában.
10.55 – 11.30	Udvarról való bejövetel, vetkőzés, fürdőszoba használat. Szabad játék a szobában.
11.30 – 12.10	Ebéd, étkezés után szájöblítés, szükség szerinti fürdőszoba használat, vetkőzés.
12.10 – 14.15	Alvás, pihenés.
14.15 – 14.50	Ébredési sorrendben, illetve szükség szerinti, fürdőszoba használat, öltözködés. Szabad játék a szobában.
14.50 – 15.10	Uzsonna, az étkezést befejező gyermekek számára játéktevékenység biztosítása.
15.10 – 18.00	Szabad játék a szobában. Szülők érkezését követően távozás.

III. GYERMEKEK NYÁRI NAPIRENDJE

2017. június – 2017. augusztus hó

„A gyermekek egészséges fejlődéséhez, fejlesztéséhez a napirend biztosítja a kereteket.”

Időkeret	Tevékenység
6.00 – 8.00	A gyermekek kézmosást követően érkeznek. Szabad játék a szobában.
8.00 – 8.25	Reggeli, az étkezést befejező gyermekek számára játéktevékenység biztosítása.
8.25 – 8.40	Levegőztetésre alkalmas idő esetén, gondozási sorrendben készülődés az udvarra, szükség szerinti fürdőszoba használat, öltözködés. Rossz idő esetén játék a szobában, kisgyermeknevelő által kínált játék lehetőségek, kezdeményezések.
8.40 – 9.30	Szabad játék az udvaron, később érkező gyermekek bekapcsolódása a csoport életébe. (Hétfői napokon 1 gyermek korai fejlesztésen való részvétele.)
9.30 – 9.40	Tízórai.
9.40 – 11.10	Szabad játék az udvaron, kisgyermeknevelő által kínált játék lehetőségek, kezdeményezések.
11.10 – 11.30	Udvarról való bejövetel, vetkőzés, fürdőszoba használat. Szabad játék a szobában.
11.30 – 12.10	Ebéd, étkezés után szájöblítés, szükség szerinti fürdőszoba használat, vetkőzés.
12.10 – 14.15	Alvás, pihenés.
14.15 – 14.50	Ébredési sorrendben, illetve szükség szerinti fürdőszoba használat, öltözködés. Szabad játék a szobában.
14.50 – 15.10	Uzsonna, az étkezést befejező gyermekek számára játéktevékenység biztosítása.
15.10 – 18.00	Szabad játék a szobában vagy az udvaron, az időjárás függvényében. Szülők érkezését követően távozás.

IV. CSOPORTINDÍTÓ BESZÉLGETÉS

Dátum	Tervezett tevékenység
2016.09.01.	1. Az új környezethez való adaptáció támogatása Újonnan érkező kisgyermek: - bizalmi kapcsolat kialakítása az új szülőkkel, - fokozatos, szülővel történő beszoktatás preferálása, - személyi állandóság biztosítása a beszoktatás teljes időtartama alatt és azt követően, - a beszoktatást megelőzően vagy közben családlátogatás, - minél több információ gyűjtése a gyermek eddigi fejlődéséről, egyéni szokásairól, - otthonról hozott „szeretet tárgyak” fontosságának figyelembe vétele, melyekkel a gyermek vigasztalódik, megnyugtatható – az egyes gyermek megnyugtató módszereinek megismerése (ölbe vétel, simogatás, beszélgetés – meggyőzés stb.) - rugalmas mégis állandóságot közvetítő gondozási sorrend, napirend kialakítása, - pozitív megerősítések, visszajelzések megtétele a kisgyermeknek, szülőnek. Előző évben beszokott kisgyermek: - az eddig kialakított napirend, személyes igények, szokások fenntartása, - személyes figyelem biztosítása, - tolerancia, elfogadás fejlesztése. 2. Csoport tárgyi feltételrendszerének tervezése - az újonnan érkező gyermekek életkori sajátosságainak és a már bölcsődébe járó gyermekek egyéni igényeinek figyelembe vételével, a gondozási eszközök és játékeszközök tervezése, - a csoport, bútorok elhelyezésének, sarkok kialakításának végig gondolása és berendezése, - a hiányzó eszközök listájának elkészítése és leadása. 3. Beszoktatási terv elkészítése - az újonnan érkező gyermekek szüleinek jelzése alapján a beszoktatások ütemezése, a tervezet összeállítása, - szülőkkel egyeztetés. 4. Családlátogatási terv elkészítése - a beszoktatási terv alapján, a családlátogatások ütemezése, a tervezet összeállítása, - szülőkkel egyeztetés.

V. NAPI ESEMÉNYEK A CSOPORTBAN

Dátum: 2016. hónap október nap 18.

Kisgyermeknevelő: Minta Ibolya

Munkaideje: 9 órától 16 óráig.

Szabad levegőn töltött idő: 140 perc.

1. A gyermek neve	2. A gyermek tevékenysége, érzelmi megnyilvánulások, mozgás, beszéd, társas kapcsolat a játék és a gondozás helyzeteiben	3. Széklet	4. Egyéb/szülői jelzések
Minta Kamilla	Dél előtt többször próbálkozott társait megharapni. Minden esetben jeleztem neki, hogy nem teheti, fáj a többieknek. Igyekeztem minél több időt tölteni vele, bekapcsolódni a játékába, ölbe venni, simogatni, beszélgetni vele.	I	Testvére született.
Minta Bíborka	Bíborka pelenka nélkül érkezett a bölcsődébe és egész nap nélküle volt, jelezte szükségletét. Az udvaron közösen mondókázott a terményekről, a Dióbél bácsit többször is kérte.		
Minta Jácint	Ma először néhány percre leült az asztalhoz, de még mindig csak a kenyérfélét fogadta el. A kenyérféle nagy részét az asztal mellett állva ette meg.		
Minta Hunor	Ma van Hunor beszoktatásának 2. napja. Reggel egy kiskosárral érkezett, amiben őszi terményeket hozott, otthon gyűjtötte a kertjükben. Kérésemre megmutatta őket, mindegyiknek elmondta a nevét. Már többször eltávolodott az édesanyjától, de a szeme sarkából figyelte, hogy merre van. A tízórai gyümölcslet elfogadta. Édesanyja állva tisztába tette, elmondása szerint, Hunor nem érzi biztonságban magát a magasabb helyeken.	I	

A KISGYERMEKNEVELŐ NAPI SZAKMAI TEVÉKENYSÉGE

Az udvarra kivittük a kisasztalokat és a kisszékeket. Az asztalra tettük kosárban a terményeket, mellé még tettünk néhány üres kiskosarat, tálkát. Hunor által hozott őszi terméseket – dió, mogyoró, gesztenye - megnézegettük, beszélgettünk róla, a gyerekek rakosgatták egyik kosárból a másikba, Bíborka kezdeményezésére főztünk belőle. Közben elhangoztak mondókák, énekek: Csoóri Sándor: Dióbél bácsi, Sarkady Sándor: Gesztenyecsalogató, Gáspár János: Dombon török a diót.

Esetmegbeszélést tartottunk Jácint étkezésével, fejlődésével kapcsolatosan, melyen a gyógypedagógus is részt vett.

.....
kisgyermeknevelő aláírása

Dátum: 2016. hónap október nap 18.

Kisgyermeknevelő: Minta Rózsa

Munkaideje: 7 órától 14 óráig.

Szabad levegőn töltött idő: 140 perc.

1. A gyermek neve	2. A gyermek tevékenysége, érzelmi megnyilvánulások, mozgás, beszéd, társas kapcsolat a játék és a gondozás helyzeteiben	3. Széklet	4. Egyéb/szülői jelzések
Minta Hanga	Egész nap kereste Viola társaságát, babát takargattak, rajzoltak, az udvaron faleveleket gyűjtöttek. A terményeket elbújtatták a falevelek közé, majd nagyokat hahotáztak, amikor megtalálták.		Otthon elesett a térde felett egy lila folt van.
Minta Imola	Betegség miatt nem jött bölcsődébe.		
Minta Viola	Az udvaron őt kötötte le a legtovább az őszi terményekkel való játék. Válogatott, rakosgatott, sorba rendezett. Szokatlanul hosszú ideig aludt, már társai uzsonnáztak, amikor felébredt.	II	
Minta Zsombor	Fáradtan érkezett, napközben is többször elvonult a puhasarokba cumijával és rongyocskájával. Az udvaron a kisvonatban üldögélt. Több társával is többször konfliktusba került.	I	

A KISGYERMEKNEVELŐ NAPI SZAKMAI TEVÉKENYSÉGE

Az udvaron Hanga és Viola árkot ásó homokozó játékába bekapcsolódott Jácint és Kamilla. Először felváltva meregették a homokot az árokból, majd Viola kisajátította az árkot, amit Jácint nem vett jó néven és ütőmozdulatokkal igyekezett Violát eltessékelni a homokozóból. Viola erre visszaüött és felnőtt segítségre volt szükség a konfliktus megoldásához. Az udvarról bejövetel után, a polcra tettem a Gesztenye Marcis és Marcsis puzzle kirakót, amivel Hanga és Viola azonnal elkezdett játszani, közben mondókáztak.

.....

kisgyermeknevelő aláírása

V. CSOPORTMEGBESZÉLÉSEK HAVONTA

Dátum	Tervezett tevékenység
2016.10.30.	1. Adaptációval kapcsolatos feladatok értékelése Elsődleges feladatunk az új gyermekek beszoktatása volt. A beszoktatási terven egy esetben kellett változtatnunk betegség miatt. Az új gyerekek zökkenőmentesen szoktak be a régebbi gyerekek közé. A beszoktatásuk rugalmasan történt, figyelembe véve az új környezethez való adaptációs toleranciájukat. Tapasztalataink azt mutatták, hogy az adaptáció átmeneti tünetei fokozatosan csökkennek (reggel és napközbeni sírás, étel elutasítása, társak felé való durvább közeledés stb.) A régebbiek befogadták az újakat, bár még szemmel láthatóan szorosabb kapcsolat nem alakult közöttük. A régebbi gyermekek többször játszottak együtt, az újak még egyedül kerestek játékokat. Az új gyermekek közül egyedül Hunor kezdeményezett a régebbi gyermekekkel játékos kapcsolatot, amit a gyerekek elfogadtak stb. A családlátogatások minden gyermek esetében megtörténtek a tervezet szerint, a családok szívesen fogadtak bennünket. 2. Konzultáció a gyermekekről - Minta Bíborka szeptember elején kezdte meg a beszoktatást, még mindig nehezen válik el édesanyjától és a nap nagy részében sírdogál, a felnőttek közelségét keresi, nagyon nehezen és csak rövid időre nyugtatható meg. A következő hónapban fontos Bíborka szorongásának oldása, testi kontaktusigényének kielégítésével és fokozatosan játéktevékenységbe való bevonásával, valamint szakmaközi konzultáció kezdeményezése. - Minta Kamillának a hónap közepén kistestvére született, ami érzelmi szinten a viselkedésében mutatkozott meg. Többször durva társaihoz és könnyen sírva fakad, ami eddig nem volt rá jellemző. A következő hónapban fontos Kamilla átmeneti viselkedésének figyelemmel kísérése, érzelmi biztonságának növelése – az átmeneti krízishelyzet életkori sajátosságoknak megfelelő feltétel nélküli elfogadása, a bölcsődei keretek szeretetteljes közvetítése a gyermek felé, sok testi kontaktus, személyes figyelem, a szülőknek rendszeres napi visszajelzés a gyermekviselkedéséről és a helyzetek kezeléséről, elsősorban a pozitívumokra támaszkodva (mintanyújtás), a személyes beszélgetés során szükség szerinti tanácsadás. 3. A szülőkkel személyes beszélgetések kezdeményezése a gyermekek fejlődéséről, az új gyermekek beszoktatási tapasztalatának átbeszélése. 4. Szülői értekezlet megszervezése - időpont kitűzése, - napirendi pontok végig gondolása, - meghívó készítése, szülők számára eljuttatása, - az igények felmérést követően, a gyermekfelügyelet megszervezése.

VII. CSALÁD ÉS A BÖLCSŐDE KAPCSOLATA

Kapcs. form.	A gyermek neve/szülő neve és a kapcsolattartás témája	Időpont	Felelősök
Családlátogatások	1. Minta Viola / adaptációt segítő családlátogatás	2016.09.12.	Minta Rózsa, Minta Ibolya
	2. Minta Jázmin / átszoktatást segítő családlátogatás	2017.01.04.	Minta Rózsa, Minta Ibolya
Egyéni beszélgetések	1. Minta Jácint/Minta Olga/Beszoktatás értékelése, a gyermek fejlődése: étkezés, szobatisztaság, beszéd.	2016.09.21.	Minta Ibolya
	2. Minta Imola/Minta Zsuzsanna/Beszoktatás értékelése, a gyermek fejlődése, diétája	2016.10.20	Minta Rózsa
	3. Minta Boglárka/Minta Anna/Beszoktatás értékelése, testvér születése – a gyermek viselkedése	2016.10.25.	Minta Ibolya
	4. Minta Hunor/Dr. Minta András, Minta Éva/óvodaválasztás	2017.02.22.	Minta Ibolya
Szülőcsoportos beszélgetések	Téma: A mese világa kisgyermekkorban Minta Bíborka/Minta Zoltán, Minta Edina	2017.01.09	Minta Rózsa

	Minta Hunor/Minta Éva Minta Kamilla/Minta Péter, Minta Mária Minta Imola/Minta Zsuzsanna Minta Jácint/Minta Olga Minta Viola/Minta Eszter		
--	--	--	--

Szülői értekezletek	Éves szülői értekezlet <u>Résztvevők:</u> Minta Bíborka/Minta Edina Minta Zsombor/ Minta Ágnes, Minta Zsolt Minta Hunor/ Minta Éva Minta Kamilla/ Minta Mária Minta Imola/ Minta Zsuzsanna Minta Boglárka/ Minta Anna Minta Jácint/ Minta Olga Minta Viola/ Minta Eszter <u>Napirendi pontok – intézményes:</u> 1. A bölcsőde felújításával kapcsolatos információk 2. A nevelési év rendje, térítési díjbefizetések 3. Segítő szakemberek bemutatkozása 4. Aktualitások, kérdések <u>Napirendi pontok – csoportos:</u> 1. érdekképviselői fórum tagjának és az SZM szülő megválasztása 2. Közös családi program felajánlása – Mikulás vonat 3. Levegőztetéshez szükséges öltözék 4. Játékos kezdeményezések 5. Szülők tájékoztatása a személyes beszélgetés fontosságáról és a kisgyermeknevelők heti lehetséges időpontjairól <u>Feljegyzés:</u> Érdekképviselői tag: Minta Zsolt, SZM szülő: Minta Edina. A szülők megegyeztek, hogy a Mikulás vonaton lesz a Mikulás ünnepség, kisgyermeknevelők és SZM anyuka szervezik. Minden szülő biztosít a gyermeke számára réteges öltözetet a levegőztetéshez. Az őszi játékos kezdeményezéshez a szülők felajánlottak segítséget. A beszoktatást követő személyes beszélgetés időpontjainak egyeztetése történt.	2016.11.16.	Minta Ibolya Minta Rózsa Minta Hajnalka Minta Aranka
--	---	--------------------	--

Ünneppek, rendezvények, nyílt napok a bölcsődén belül és kívül	„Gyermeknapjuniális” Minta Bíborka/Minta Edina Minta Zsombor/Minta Ágnes, Minta Zsolt Minta Hunor/Minta Éva Minta Kamilla/Minta Mária Minta Imola/Minta Zsuzsanna Minta Boglárka/Minta Anna Minta Jácint/Minta Olga Minta Viola/Minta Eszter Minta Jázmin/Minta Gábor	2017.06.09.	Minta Ibolya, Minta Rózsa, Minta Hajnalka
---	--	--------------------	--

VIII. HIVATALOS LÁTOGATÁSOK

(pl. tapasztalatcserék, hallgatók, tanulók, bölcsődevezető látogatásai a csoportban stb.)

1. Kaposvári Egyetem óvodapedagógus I. évfolyam levelező hallgatók: 3 fő/ 2016.11.28./ egyéni bölcsődei gyakorlat.
2. Kaposvári Egyetem csecsemő- és kisgyermeknevelő III. évfolyam nappali hallgatók: 2 fő/2017.01.16-tól 02.24-ig/összefüggő gyakorlat.
3. Szigetvári Bölcsőde/vezető és kisgyermeknevelő/2017.03.08./tapasztalatcsere.
4. PTE KPVK csecsemő- és kisgyermeknevelő II. évfolyam levelező hallgatók/2 fő/2017.04.18 – 05.09./összefüggő gyakorlat.
5. Bölcsődevezető és 4. sz. egység vezetője/2017.05.24./”Együttgondolkodás hete” – szakmai munka megfigyelése, beszélgetés, konzultáció a csoport gyermekinek fejlődéséről.
6. Bölcsődepszichológus/2017.05.29./ Minta Zsombor megfigyelése a csoportban szülő kérésére.
7. Bölcsődepszichológus/2017.06.07./szakmai konzultáció Minta Zsombor ügyében.

IX. Záró összefoglaló

A 2016-2017-es nevelési évben kettő gyermek maradt az előző nevelési évről a csoport gondozottja és kilenc gyermek szokott be a nevelési év folyamán. A beszoktatás két kivétellel a tervezet szerint történt, mindkét esetben a gyermek betegsége miatt volt szükséges változtatni az időponton. A családlátogatások a beszoktatások előtt, a tervezetnek megfelelően történtek, egy esetben a szülők nem igényelték. A beszoktatások egy kivételével az őszi időszakban zajlottak. Egy gyermek januárban szokott át egy másik bölcsődéből. A beszoktatások mindegyike két hetes, anyás beszoktatás volt. A beszoktatást követően a szülőkkel személyes beszélgetés történt, ahol értékeltük a beszoktatások menetét és beszéltünk a gyermekek fejlődéséről.

A csoportban egy gyermek volt sajátos nevelési igényű, aki már a felvételkor rendelkezett szakértői véleménnyel. Korai fejlesztését egész nevelési évben a korai fejlesztő központ utazó gyógypedagógusa biztosította bölcsődénkben.

Három gyermek igényelt diétát, ebből kettő gyermek tejmentes és egy gyermek zsír és szénhidrát csökkentett, amit külső beszállító biztosított.

Egy családnak volt kapcsolata a családsegítő- és gyermekjóléti szolgálattal, a családgondozóval rendszeresen tartottuk a kapcsolatot, a bölcsődében a gyermek ellátásával kapcsolatosan probléma nem merült fel.

A nevelési évben két alkalommal szerveztünk szülői értekezletet, a beszoktatásokat követően és az óvodai beíratások előtt.

V.1.2. Fejlődési napló

Családlátogatás feljegyzése (mintadokumentum)

Gyermek neve: Minta Réka

Réka szüleivel a szülői értekezleten állapodtunk meg a családlátogatás időpontjában. A kislány beszoktatása szeptemberben kezdődik a családlátogatásra augusztus 27-én találtunk megfelelő időpontot. A látogatás előtt áttekintettem a gyermekről addig szerzett információkat, felvétel során rögzítetteket. Megterveztem a családlátogatás főbb szempontjait, és kedves ajándékként a kiválasztott virág jelével készítettem egy nyakbavalót.

A családlátogatás célja, a családdal való pozitív hangulatú kapcsolatépítés, információk kölcsönös cseréje, a gyermek nevelésében egy partneri kapcsolat megalapozása.

A családlátogatást kisgyermeknevelő társammal együtt végeztük. Fontosnak tartottuk, hogy a családot rendszerszemléletben közelítsük meg. A gyermek ellátásához nélkülözhetetlen a háttér megismerése ezen információk alapján kezeljük prioritásként a családi nevelést, ennek erősségeire építkezve, vagy a hiányosságokat kompenzálva.

Csengetésünkre az ajtóban Réka és szülei mosolyogtak ránk. Réka az otthon érzelmi biztonságában, saját környezetében találkozott velem és Beával, így már ismerősök leszünk számára a bölcsődében is, amikor elkezdődik a beszoktatás. Testvérét is érdekelte ki érkezett, kíváncsian lesett ki a szobájából.

Réka szüleivel és testvérével az 5 éves Misivel egy lakótelepi lakásban él. Misinek és a kislánynak is külön szobája van, amit az anyuka mutatott meg nekünk, addig Réka inkább, apukája ölében ült. Réka szobájának fala meleg színű, a kislányról készített fényképek és a család cicájának képei díszítik. Játékai a korának megfelelőek, főleg babák és szerepjátékok, képeskönyvek vannak elhelyezve, nyitott polcokon, számára könnyen elérhetően. Pepa malac az ágyán pihent. Misi is behívott minket a saját szobájába és büszkén mutatta apukájával közösen épített lego autóját. A nappaliban van a család közös tere, itt is étkeznek. Tv a szülők hálósobájában van.

A beszélgetésünk a nappaliban zajlott. Kértem, hogy meséljenek Rékáról. Milyen szokásai, napirendje van otthon a kislánynak. A szülők jelezték felém, hogy talán az étkezéstől tartanak leginkább a bölcsődei beszoktatás során. Úgy vélekednek, hogy Réka kevesebbet eszik korához képest, mert eljártssza az időt. Úgy gondolom sikerült kicsit eloszlatnom az étkezéshez kapcsolódó szorongást. Elmondtam, hogy reményeink szerint a bölcsődében az önállóság lehetősége, a társak jelenléte, valamint az új ízek megismerése megannyi új élményt is jelentenek majd Réka számára. A napirend állandósága, rendszeressége az étkezésekhez kapcsolódó szabályok is segítik majd Rékát eligazodni a nap eseményeiben. Könnyebbé teszi a beszoktatás folyamatát, hogy Réka otthoni napirendje hasonló a bölcsőde napirendjéhez.

Általában 7-8 óra között ébrednek, majd közösen reggeliznek és kísérik Misit az óvodába. Tízóráira gyümölcsöt szokott enni, a körtét és a mangót nem szereti. Nagyon szereti a szőlőt és a banánt.

A bevásárlást és a játszótéri játékot követi az ebéd. A szülők elmondása alapján nem válogat, de keveset eszik. Az étkezőasztalnál emelt gyermekszéken étkezik. Önállóan kanalazza az ételt. A gyümölcsöket pucoltan, nagy darabokat harapva, marokra fogva fogyasztja el. Inni gyümölcslevet vagy vizet kap. A családlátogatás ideje alatt is többször kért vizet. A gyerekeknek saját pohara van. Réka a poharát két kézzel tartotta, szájához emelte, és nagy kortyokkal ivott. Ebéd után Pepa malackájával 2-3 órát alszik. Alvása nyugodt, mély, nem zavarják a lakótelep beszűrődő zajai. Ébredéskor uzsonnázik és indulnak Misiért az óvodába. Hazafelé közösen játszanak a levegőn és rendszeresen itt találkoznak apukával is. A játszótéren a kedvenc nagymozgást fejlesztő játékuk az óriás csúszda és a fészekhinta. Este 7-8 óra között szokott fürdeni. Lefekvés előtt apuka mesél Rékának, akinek kedvenc meséje Franklin teknős története.

A gyermek önállósági törekvéseiben a szülők támogatóak. Öltözködéskor a felkínált ruhákból ő választja ki, mit szeretne felvenni. A fürdőszobában dobogóra állva tud önállóan folyékony szappannal kezét mosni. Saját malackás törölközőjében törölközik. Pelenkáját anyuka állva cseréli le, nem siettetik a szobatisztaság folyamatát. Székletes pelenka cseréjénél a kislány altestét lemossa a fürdőkádban, egyébként nedves törölkendővel tisztítja a bőrét.

A családlátogatáson képet kaptam a nukleáris családról. A családi szerepek letisztultak, a szülők közösen végzik és támogatják egymást a gyermeknevelésben, az otthoni feladatokban. A nagyszülők részéről külső támogató rendszerre is számíthatnak. A családban zajló szocializációs folyamat, primer és szekunder szintje stabil. Részletesen megbeszéltük a beszoktatás tervezett folyamatát, amit rugalmasan fogunk alakítani Réka jelzései alapján, és átadtam a tájékoztatónkat, amit a beszoktatásról írtunk. A kislány adaptációját anyuka fogja segíteni, aki elmondta, hogy tudja kislánya milyen önálló és ügyes, de félti elengedni. Számára megnyugtató, hogy saját otthonában fogadhatta és ismerhette meg jobban a kisgyermeknevelőket, akikkel Réka a napjait fogja tölteni. Biztos sok kérdése lesz majd a beszoktatás közben, de úgy gondolja a napirend és beszoktatás átbeszélésével felismerte, miként tud segíteni Rékának a legjobban.

A beszélgetésünk alatt Réka huncut mosollyal távolról figyelt minket, hintázott a szobai libikókán, felpattant, megölelte édesanyját, majd befutott Misi szobájába. Kedves, érdeklődő kislánynak ismertem meg. Egy órát töltöttünk a családnál, akik kedvesen az ablakból integetve búcsúztak tőlünk.

Dátum

Aláírás

Beszoktatási összefoglaló (mintadokumentum)

Név: Minta Réka

Réka bölcsődei beszoktatása, az első szülői megbeszélés alkalmával egyeztetett időpontban, azaz szeptember 14-vel vette kezdetét. Az adaptáció a szülővel történő fokozatos beszoktatás módszere alapján történt, biztosítva Réka számára, hogy az új bölcsődei körülményekkel édesanyja biztonságot nyújtó jelenlétében fokozatosan ismerkedhessen. Az augusztusi családlátogatás alkalmával mindent részletesen egyeztetni tudtunk a beszoktatás módszerével és a várható eseményekkel kapcsolatban. A családlátogatás nyitott légkörében a szülők beszámoltak a részükről gondolt esetlegesen felmerülő nehézségekről. Határozottan jelezték, hogy az étkezéstől tartanak leginkább a bölcsődei beszoktatás során. Elmondták, hogy kislányuk „otthon nem ér rá enni”, mindig a körülötte történő események kötik le a figyelmét. A párbeszédből fontos információt kaptam arról, hogy a szülők nehezen kezelhető problémának tartják az étkezést. Úgy gondolom a család partnereként, segíteni tudunk kisgyermeknevelő társammal a számukra nehézségként megélt helyzeten. A családlátogatáson megismertük a kislány addigi napirendjét, részletesen átbeszéltük a beszoktatás folyamatát, a gyermek részéről várható reakciókat. A találkozások során fokozatosan kialakult elfogadó, jó kapcsolat segített közös célok megfogalmazásában. A beszoktatás alatt igyekeztünk a gyermek igényeihez igazodni. A tárgyi és személyi feltételek, napirend, szabályok, szokások fokozatos megismerésével a gyermek biztonságérzete is stabilabb lett.

Első héten Réka egyre több időt töltött délelőtt a bölcsődében édesanyjával. Az első napokban felfedezte a bölcsődei csoportszobát, és a játékokat. Rövid időre kötötte le egy-egy tevékenység a figyelmét. Konstruált a duploval (a nagyobb kockákat marokfogással a kisebbeket már precíziós fogással az alaplapba nyomta), majd felpattanva a terepasztalnál kezdte tologatni az autókat, utánozva hangjukat. A csoportban lévő egyik kislány babakocsit tologatott, amihez csatlakozni szeretett volna, de a kislány elutasította közeledését. Felajánlottam egy másik babakocsit, amit elfogadott, a babát kiemelve ment anyukájához egy ölelésre. Jellemző volt az aktív játéktevékenysége, bátran távolodott el a háttérbe húzódó széken ülő anyától, aki kicsit szomorú mosollyal nézett rám. A nap végén, távozáskor röviden átbeszéltük az aznap történeteket, illetve a holnapi nap menetét. Elmondtam, hogy látszik Rékán az erős bizalom felé. Bátran távolodhat el, mert az anyukája megbízható és mindig elérhető távolságban van számára. A szülő kompetenciaérzését próbáltam erősíteni, hiszen az anyai érzelmek a beszoktatás során sokszor ambivalensek. Minden szülő szeretné, ha „könnyen” szokna be a gyermeke, de kicsit fájó is a tapasztalás. A gondozási műveleteket az anya végezte, miközben én jól meg tudtam figyelni az anya-gyermek kapcsolatát. A fürdőszobában állva pelenkázta Rékát, aki közben a nyaka köré fonva karját ölelte Őt. A fürdőszobában kézmosáskor anya nyitotta meg a csapot, Réka a folyóvíz alá tartotta a kezét, folyékony szappant választott, öblített, majd elzárta a csapot. A törölközőjét közösen keresték meg, amit az anya akasztott vissza a helyére. Segítséggel törölte meg a kezét, de próbálta elutasítani az anyai segítséget. Az anya gondozás közbeni magatartására jellemző volt a kivárás, a türelem a gyermek felé. Önállósági törekvéseit támogatta, elfogadta, ha a kislány elutasította a segítségét. Az étkezésekre készülődve körülöttem nézelődött. Láthatóan tetszettek neki az önállóan használható gyermekbútorok. Az étkezéseket mindig örömmel

fogadta, sietve ült le az asztalhoz és kezdett bele az ételek fogyasztásába, de a sok izgalom, ami a társakkal való együttléttel járt, még fontosabb volt számára. Felállt az asztaltól, szemlélődött.

A hét második felében erősödött az anya biztonságot adó közelsége iránti vágy, rövidebb ideig tartó elbúcsúzást követően sírt. Mindannyiszor hagyta azonban, hogy vigasztaljam. Ilyenkor az ölembe vettem, elmondtam, hogy az anyukája, ahogy megígérte hamarosan érte jön. Próbáltam vonzó tevékenységekkel, meséskönyvvvel, bábbal, vagy a számára oly kedvessé váló bobocar kipróbálásával motiválni a játékra, a velem való együttlétre. Éreztem, hogy bízik bennem, és hagyta, hogy előcsaljam a játékra való kíváncsiságát. A fürdőszobai gondozások során végig együttműködő volt. Felfigyelt kéréseimre. A mosdónál, a dobogóra állva, kérésemre felhúzta pólójának ujját, a csap megnyitásával próbálkozott. Törölközéskor segítségemet kérte. Fésülködés felajánlását elfogadta, a hajához érintette a fésűt illetve figyelte magát a tükörben.

Étkezések során mindig hívásomra ült le az asztalhoz és a saját székéhez ment. A szék igazításával próbálkozott. Reggeli után érkeztek mindig anyukájával, így elsőként a tízóráira kínált gyümölcsfélékből kóstolhatott. A gyümölcs és a folyadék kínálását mindig elfogadta. Előfordult, hogy a gyümölcsök levét szívta ki, majd a „maradékot” a szalvétájára tette. Ebéd kínálásakor mindig lelkesen ült le az asztalhoz. A főzeléket önállóan kanalazta. A kanalat lazán marokra fogta és befelé fordította. A kínálós tányérból a gyümölcsöt óvatosan vette el, vigyázva, hogy az előtte lévő poharat ne borítsa fel. Ívásnál poharát két kézzel tartotta, szájához emelte, és nagy kortyokkal folyamatosan ivott. Étkezés végén a szalvétával a száját megtörölte. Anyukájával együtt keresték meg az ágát. Tépőzárás szandálját, zokniját önállóan vette le. Az altatásnál szüksége volt az anyuka simogatására. Megfigyeltem, hogy a hátát körkörösén simogatva ringatja álomba kislányát. Réka alvós barátja Pepa malacka, amit minden reggel elhoznak, és délután visznek majd haza. Ébredéskor a zokni felhúzásánál elfogadta a segítséget a szandál felvétele viszont nem okozott számára nehézséget.

A beszoktatás első időszaka lezajlott. Reggelente még változó hangulatban érkezik Réka a bölcsődébe, de a játékokba hamar bevonható. Altatásnál igényli, hogy mellé ülve simogassam a hátát, malackáját az arcához szorítva, mélyen alszik, főleg hason fekszik. Délután örömmel fogadja az érkező szülőket. A napirendet, jelét és sorrendjét a gondozásban már jól ismeri, biztonságot jelent számára a nap állandósága. Bea közeledését még kicsit bizalmatlanul fogadja, főleg az udvar nyitott terében labdázna vagy falevelet nézegetnek együtt. Gyermekek felé nyitott, együttmozgásban mindig bevonható egy jó mókára. A nagymozgásos játékokban érzi legjobban magát, az alkotó és konstruáló tevékenységek percekre kötik le a figyelmét. Naponta kb. 7 órát tölt a bölcsődében. A szülők partnernek tekintenek minket kisgyermeknevelőket, nyitottak, együttműködőek a nevelés-gondozási kérdésekben.

Dátum

Aláírás

Fejlődési összefoglaló (minta dokumentum)

Név: Minta Réka

Életkor: 28 hó

Súly: 12,6 kg

Hossz: 90 cm

Dátum:

Az elmúlt negyedév során Réka ismét sok területen mutatott fejlődést, a legkiemelkedőbb mégis az, hogy immár örömmel és minden nap várakozással érkezik a csoportba, egész nap aktívabb, mint eddig. Egyre többször keresi a kapcsolatot társaival, de a személyem fontos számára, biztos pontot jelentek neki a bölcsődében. A jókedvű reggeli érkezést követően szívesen mesél az otthon történt eseményekről is. A bölcsődei napirendben már teljes mértékben eligazodik, a jelét ismeri, tudja a helyét az asztalnál, ismeri a gondozási sorrendet is.

1. Testi képességek, mozgás:

Biztosan mozog a szobában és az udvaron egyaránt. Az udvari játéka során mozdulatai harmonikusak, előre átgondoltak, dinamizmus és ritmusosság jellemzi motoros képességeit. Egy-egy nagymozgásos játék hosszasan leköti figyelmét, olykor pedig előfordul, hogy a játékok között csapongóvá válik, többször változtat helyet és helyzetet. Az udvari élet során egyre többször játszik a kismotorral és társaival körbe-körbe motoroznak a kialakított bicikli úton. A faházban lévő kiskonyhában sok időt tölt, edényeket rakosgat, diót önt egyik edényből a másikba. A konyhai játék mellett szívesen vonatozik, csúszdázik, épít a szivacson, illetve kapcsolódik be egy-egy tevékenységbe kezdeményezésünkre. A csúszdára kapaszkodva lép fel, fellépéskor többnyire a jobb lábát használja. Felérve a csúszda tetejére, többször kéri segítségünket a csúszdára való leüléshez. Libikókázáskor önállóan ül fel, szívesen játszik egy-egy társával, egyre több gyermekkel kezd közös játékba, vagy utánozza őket a megkezdett tevékenységeben. A műanyag kisházban is szeret sok időt tölteni, az ablakon kihajolva figyeli a történéseket. Az évszakváltozással kapcsolatos tevékenységeinkre és ismeretadásainkra felfigyelt, minden alkalommal, örömmel kapcsolódott be. Szívesen szedte a diót leguggolva vagy lehajolva a vödörbe, talicskába. A falevél játék volt a kedvence. Belehempergett, beleült illetve hosszasan és nevetve dobta a magasba a faleveleket. A falevél gereblyézésébe is bekapcsolódott, kitartóan próbálkozott a falevelek összehúzásával. A szobai játéka során, a mozgása korának megfelelő. Kedvenc szobai mozgásos tevékenysége a babakocsi tologatása, amit egy-egy választott babával szeret hosszasan, kitartóan tologatni. Eszközös torna kezdeményezésekor bekapcsolódik. A túske labdát, példaadás hatására, koncentrálna görgette a talpa alatt, a karján és a lábán fel és le. Az egyensúlyozó tölcserben többször töltött rövid időt. Előfordult, hogy hátradőlt és nézelődött benne, olykor pedig lökte magát vagy lökték őt. Az egyensúlyi helyzetből való kibillenés nem zavarja, örömmel játszik ezen helyzetek során is.

Finommozgásos játékok és eszközök nagyon kedvesek számára, egyre többször kapcsolódik be alkotó játékba. Szem-kéz koordinációja minden alkalommal összhangban volt rajzoláskor, gyurmázáskor és festéskor is. Mozdulatai lágyak, önállóan tevékenykedik például építéskor, formaillesztéskor és golyóvezetéskor is. A megkezdett játékra vagy tevékenységre hosszasan koncentrál, hosszasan leköti a figyelmét.

2.Emocionális megnyilvánulások:

Érzelmei személyekre, tevékenységre illetve otthonról hozott eszközeire, közelgő vagy múltbéli eseményre egyaránt irányultak az elmúlt időszakban. A reggeli érkezésekkor könnyebben válik el anyukájától, de még igényli egy rövid ideig „Pepa malacot” és a cumiját is. Rövid ölbeli vigaszt követően játékba kezd, vagy bekapcsolódik társai megkezdett tevékenységébe. Délutáni hazamenetelkor, kitörő örömmel szalad anyukájához és apukájához is, szívesen, mosolyogva mesél arról, hogy milyen élmények érték az adott napon. Napközben egy-egy játék vagy tevékenység során olykor közel engedte magához társait, olykor tiltakozott a közeledés során. Tiltakozáskor erőteljesebbek voltak a mozdulatai, illetve hangját is megemelte. Társaival időnként kialakult konfliktusok háttérben minden esetben egy-egy játékeszközhöz való ragaszkodás állt. Ezek a helyzetek nem voltak elhúzódóak, a gyerekek szívesen elfogadták a felajánlásokat, illetve olykor Réka is megoldotta a kialakult konfliktushelyzetet felnőtt segítség nélkül. Megérti, hogy van olyan játék, ami az övé (Pepa malac), de ugyanilyen otthonról hozott saját játékkal bírhat társa is, és vannak a bölcsődei játékok, amik közösek és meg kell rajta osztozni. A csoportban zajló programok, kezdeményezések és ünneplések mindig jó kedvre derítik. Szemmel láthatóan nagy örömmel fogadta többször a festés kezdeményezését, előfordult, hogy délutánonként felelevenítette az élményt és érdeklődött, hogy mikor festünk újra. Születésnap ünneplésekor is mindig nagyon lelkes, csupa kedvességgel mesélt az élményekről, arról, hogy hány éves, mikor lesz a születésnapja és mit kér anyukájától.

3.Értelmi képességek:

Játéka elmélyült, nehezen kizökkenhető, többnyire saját gondolataira hagyatkozik. Előfordul, hogy ha egy-egy pillanatra felnézett és valami érdekes történetet vagy ötletet látott, akkor szívesen váltott helyzetet és helyet is, bekapcsolódott a többiek tevékenységébe. Tőlünk hallott ötletekre, javaslatokra sokszor felfigyelt, elfogadta. Többnyire társai mellett játszik, egy-egy alkalommal segítette társai játékát vagy fogadta el társai segítségét. A kezdetektől a konyhai játékok a kedvence. A mosogatóba rakosgatja az eszközöket, szedi a tésztát, kanalazza, vagy borítja egyik edényből a másikba tartalmukat. Az edényeket jól tele tölti mindig tésztával, dióval, gesztenyével. A sószeróba vagy a kancsóba is szívesen dugja bele a diókat és a gesztenyéket, rárakja a tetejét és rázza lendületesen. A szelhető gyümölcsökkel és zöldségekkel is szívesen játszik, azokat kitartóan szeli késsel. Kés, kanál és villa választásakor olykor figyel már arra is, hogy egyforma színűek legyenek. A só-liszt gyurmából készült süteményeket mindig megcsodálta, tálba rakta, olykor a szájához emelte,

egy-egy pillanatra megízlelte. Játék során szívesen megteríti az asztalt, olykor sütkesztyűt is használ, kötényt köt. A konyhai játék mellett szívesen nézegeti a könyveket a nézegető kártyákat és a formakirakó kártyáit is. Ezek a játékok hosszasan lekötik figyelmét. A Montessori-tornyok és golyóvezetők is kedvesek számára. Illesztések során kitartóan próbálkozik, olykor igényli, kéri a segítségünket.

Az alkotó tevékenységek ebben az időszakban érezhetően sokkal inkább lekötötték figyelmét. A bátyjával történt közös játékok megfigyelhetők tevékenységei során. Megnevezi építményét: „Most egy bázist építünk”, vagy „Parkolót építünk az autóknak, ahogy otthon Misi vel”. Emlékezik a testvérével vagy társaival végzett közös játékokra és azt újra éli napközben a csoportbeli tevékenysége során. Megfogalmazza emlékeit, és ha kérdezzük, szívesen mesél is róla. Az építés során egyre többször figyelhető meg, hogy bizonyos színű építő elemet használ csak az alapokra és egy másikat a felépítményre, megnevezi az alapszínek közül a zöldet, kéket, pirosat.

Napközbeni beszédaktivitása változó, többnyire egy-egy helyzet függvénye. Játék közben többnyire kérdésekre válaszol, egy-egy válasza reagál, vagy megismételve visszakérdez. Kezdeményezésekkor is hasonló a beszédkedve, hiszen elmélyülten koncentrálna tevékenykedik. Fürdőszobai gondozások alkalmával például többször kezdeményezett beszélgetést, felelevenített egy-egy élményt, elmesélte, hogy anyukája és apukája dolgozni ment, Misi pedig óvodába. Olykor emlegette, anyukája testvérét, Zsuzsát is. Beszédében, beszédkedvétől függően használ kétszavas mondatot és egyszerűbb bővített mondatot is. Főként a kérdő és kijelentő mondatokat helyezi előtérbe. Önmagát E/1 személyben említi, én tudata kialakulóban van, használja az enyém, én csinálom szavakat. Szókincse napról-napra gazdagodik, felfigyel egy-egy új szóra például beszélgetésekkor, könyvnézegetéskor, énekléskor és mondókázáskor is. Mindig pozitívan éli meg ezeket a pillanatokat, ami mosolyából, egyértelmű érdeklődéséből látható. Verbális és nonverbális kommunikációja összhangban van, aktuális érzelmi állapota mindig kivehető arc és testrejtéseiből. Mosolyogva fogadja például az éneklés és mondókázás kezdeményezését is. A dallamok hallatán, helyzettől függően kapcsolódik be egy-egy részlettel illetve például a hangszerezéskor a hangszer mozgatására fekteti a hangsúlyt, élvezettel üti a ritmust, szívesen kapcsolódik a tempóváltásokba.

4. Szociális készségek

Fürdőszobai gondozások során, hívásomra jött velem a fürdőszobába. Vetkőzés során, ha szükséges elfogadja segítségemet, próbálkozik a nadrágjának vagy a harisnyájának a letolásával. Vetkőzések során alig várta, hogy a WC-re ülhessen, a szobatisztaságra nevelés folyamatában ott tartunk, hogy rendszeresen végzi szükségleteit ide. Az ezt követő pelenka feladás során az öltözködésben aktívan részt vesz, sokszor a csap felé néz, mert nagyon várja a kézmosást, amiben igen önálló. Kérésemre próbálkozik a nadrágjának vagy a harisnyájának a felhúzásával. Igazításnál igényli a segítségemet. A dobogóra állva, próbálkozik a póló ujjának felhúzásával. Olykor kéri segítségemet, ami van, hogy csak technikai tanács adása (pl. hogyan húzza fel a cipőjét a sarkára), de van, hogy tevőlegesen egy-egy részfeladaton kell

átsegítenem. A csap meglazításában segítenem kell, mert kicsit szorul is a szaniter, majd ezt követően önállóan nyitja a csapot és vizezi a kezét. Ösztönzésekre kezeit összesímítja, összedörzsöli, majd szappant választ. Egy-egy alkalommal a szilárd szappant, más alkalmakkor a folyékony szappant választja, szeret minden lehetőséget kipróbálni. A folyékony szappan nyomásakor kéri a segítségemet, a pumpa alá teszi a tenyerét. Habosra dörzsöli a kezét, majd leöblítve a víz alatt tisztára mossa. Öblögetéssel minden alkalommal szívesen próbálkozik, kérésemre a mosdó fölé hajol, olykor fontos volt számára a személyes példa. Öblögetés után önállóan akasztja le a törölközőjét, kérésemre először a szájáról itatja fel a vizet majd a kezéről is. Törölközőjét önállóan visszaakasztja, ilyenkor mindig mutatja a jelét, a napot, várja a megerősítést, hogy az az ő jele. Megerősítésemet mindig mosolyogva fogadja. Fésülködés során egy-egy simítással igazítja a haját, a gyorsaságra fekteti a hangsúlyt. A délutáni ébredést követően mindig engedi, hogy hosszú haját megigazítsam, ha szükséges újra fonjam, vagy copfozzam.

Étkezések során, hívásomra jön az asztalhoz. Az asztalhoz érve, többször igényeli a segítségemet a szék igazításakor, hogy kényelmesen le tudjon ülni. Reggeli kínálásakor többnyire a folyadékpótlásra fekteti a hangsúlyt, a kenyeret és a zöldségfélét csak pár falat erejéig kóstolja meg, aminek oka, hogy többnyire reggelizik otthon, mielőtt beérkeznek a bölcsődébe. Tízórai kínálásakor nagyon várja a hívásomat, többször emleget egy-egy gyümölcsfélét, főként az almát. Az almát, körtét, banánt, szilvát nagyon jóízűen falatozza, a vizet is többször kortyolja mellé, többnyire kért repetát a gyümölcsökből. Ebéd kínálásánál is nagyon várja a hívásomat, a székre való ülés után mindig jelzi, hogy miből kér és miből nem. Az ebéd során figyelembe veszem egyéni igényét, miszerint a feltétet mindig a főzelék mellé kínálom számára. Nagyon jelentős előrelépés, hogy néhány főzelékfélét már szívesen megeszik a feltét elfogyasztását követően. A krumpli, a zöldborsó és a sütőtök a kedvenc főzelékei, továbbra is szívesen fogyasztja a leveseket és a rakott ételeket. Jóízűen, önállóan kanalazza az ételeket, kérésemre a tányérja fölé hajol, egyre kevesebbszer csorgatja előkéjére az ételt. A kulturhigiénés szokásokat ismeri, a székét helyére igazítja az asztal alá, illetve a szalvétáját önállóan kidobja a szemetesbe. Alváshoz készülődve, eleinte igényelte a közelségem. Mostanra Pepa malacot magához ölelve, a cumiját bevéve általában hason fekvé pihentető álomba merül a közvetlen jelenlétem nélkül is. Elfogadja, hogy most azon társai mellé ülök alváskor, akik nemrég kezdték meg bölcsődei adaptálásukat. Cipőjét önállóan leveszi, és az ágyára fekszik, ismeri ágya helyét a szobában. Alvása nyugodt, általában 1,5-2 óra hosszát alszik. Ébredése során mindig jókedvű és kipihent. A jó étvágygal elfogyasztott uzsonnát követően színes, változatos játékkal tölti a délutánt is szülei megérkezéséig. Mindkét szülőt nagy örömmel fogadja délután, lelkesen meséli nekik a napi eseményeket.

Dátum

Aláírás

V.1.3. Családi füzet (beszoktatási összefoglaló) mintadokumentum

Kedves Kati és Zoli!

Az első hosszabb bejegyzést írom számotokra a családi füzet lapjaira, hogy beszámoljak nektek Réka lányotok beszoktatásáról, az együtt töltött bölcsődei hetek történéseiről. Réka bölcsődei beszoktatása szeptember 14-vel vette kezdetét, ahogyan azt az első szülői megbeszélés alkalmával kölcsönösen egyeztettük. Már ekkor jeleztétek felém, hogy a munkába állás időpontja lehetővé teszi számotokra, hogy a szülővel történő fokozatos beszoktatás módszerét válasszátok, biztosítva Réka számára, hogy az új bölcsődei körülményekkel édesanyja biztonságot nyújtó jelenlétében ismerkedhessen.

Az augusztusi családlátogatás alkalmával mindent részletesen egyeztetni tudtunk a beszoktatás módszerével és a várható eseményekkel kapcsolatban. Közösén átgondoltuk, hogy melyek lehetnek a várható támaszaink a beszoktatásnál: az otthoni napirend kiszámíthatósága, a nagyszülők eddigi segítő közreműködése elfoglaltságaitok idején, vagy épp Misi fiatok óvodai közösségi élményei. Természetesen érintettük az esetlegesen felmerülő nehézségek témakörét is, ahol ti egyértelműen jeleztétek felém, hogy talán az étkezéstől tartatok leginkább a bölcsődei beszoktatás során. Úgy vélekedtetek, hogy Réka kevesebbet eszik, illetve, ahogyan ti fogalmaztatok tréfásan: „Bizony annyi elfoglaltsága van, hogy nem ér rá enni se”. Úgy gondolom, már a családlátogatás alkalmával sikerült kicsit eloszlatnom ebbéli félelmeteket, hogy reményeink szerint a bölcsődében az önállóság lehetősége, a társak jelenléte, valamint az új ízek megismerése megannyi új élményt is jelentenek Réka számára. Talán ez önmagában megoldja az étkezésre fordított „időpazarlás” problémáját. Bizony a két éves gyermeket szüntelenül hajtja a világ megismerésének vágya, így természetes hogy figyelmét gyakorta lekötik, akár étkezés közben is a körülötte folyó történések.

A beszoktatásra úgy érzem mindegyikünk alaposan felkészült. Ti meghallgatva javaslatom sokat meséltetek és beszélgettetek a bölcsődéről, míg mi a csoportban mindent előkészítettünk Réka fogadására. Az első napokban végig együtt voltatok, s te Kati nem hagytad magára a csoportban egyetlen alkalommal sem. Ez nagyon sokat jelentett Réka számára, még akkor is, ha néha láthatóan sokaig elkalandozott mellőled. Figyeltem azonban ilyenkor is, hogyan tér időről-időre vissza hozzád egy ölelésre, vagy azért, hogy neked mutasson meg elsőként valami felfedezését, vagy sikerét.

Ezekben a napokban mindent részleteiben át tudtunk beszélni a Réka gondozásával kapcsolatosan. Megfigyelhettem, hogyan szoktátok például otthon a pelenkaváltást elvégezni, hogyan próbálkoztok együtt a pohárból ivás technikájával, és öltözködésnél mi az, amit a leginkább kedvel, vagy épp amit kevésbé szeret. Réka elfogadó volt irányomba az első pillanattól. Felvette velem sokszor a szemkontaktust, figyelemmel kísérte tevékenységeimet, értően hallgatta, hogyan beszélgetek a többi gyermekkel, s egy-egy összemosolygás és játékos érintés is belefért számára. Hagytuk, hogy megszokja közelségemet, a jelenléteimet, s nem okozott neki problémát, hogy figyelem mozdulataid és kapcsolatokat akár gondozás, vagy

játék közben. Az első napok élményei miatt az ebédet követően nem aludt el a bölcsődében. Bár már az első napon birtokba vehette leendő ágát, sokkal jobban izgatta a társak jelenléte, így nem szenderült álomba. Mellé ültél, cirógattad, természetesen hozzábújhatott a szeretetett Pepa malackához, de az élmények hatására egyelőre nem tudott álomba mélyülni. Együtt döntöttük el, hogy jobb, ha hazamentek. Úgy véltük, ha átesik a fáradtság holtpontján, talán otthon sem tud már nyugodtan lepihenni. Éreztük, hogy eddig is minden biztatóan alakult, hisz sokat játszott, közeledett felém, és egy-egy társával már biztató kapcsolatot is felevert. Az étkezések miatti aggodalom is gyorsan elillant, hisz a bölcsődei asztalok adta önállóság - az etetőszék viszonylagos kötöttsége helyett - roppant mód tetszett Rékának. Persze előfordult az első napokban, hogy felállt étkezés közben a bölcsődében is, s megvizsgálta a szomszéd asztal történéseit, de megbeszéltük, hogy a legtöbb gyermek ugyanezt a kalandos szemlélődést járja be a beszoktatás alatt, épp úgy, mint ő. Réka láthatóan jól táplált, egészségesen fejlődő kisgyermek. Ismerkedik az új ízekkel, megkóstol mindent, de egyelőre a kedvére való és ismertebb ételféleséget nagyobb örömmel fogyasztja. A húsgombóc leves és a fasírt például igazán ízlett számára egy-egy napon, így minden bizonnyal a főzelékekkel is megbarátkozik idővel.

A második héten az előre megbeszélték szerint már kimentél Kati rövidebb időre a csoportból, és a bölcsődében kialakított szülői szobában beszélgethettél a szintén várakozó szülőtársaiddal. Az első távozások alakalmával Réka többször elpityeredett, kereste jelenléted. Mindannyiszor hagyta azonban, hogy vigasztaljam. Ilyenkor az ölembe vettem, elmondtam számára, hogy kint várakozol, de ugyanakkor próbáltam vonzó tevékenységgel, meséskönyvvvel, bábbal, vagy a számára oly kedvessé váló bobocar kipróbálásával felkelteni az érdeklődését. Éreztem, hogy bízik bennem, és hagyta, hogy előcsaljam a játékra való kíváncsiságát. Egyetlen alaklommal sem vártuk meg, hogy nagyon nekikeseredjen, így kezdte megérezni, hogy számíthat rám és itt leszel nemsokára. Mindig figyeltünk rá, hogy ne „kiszökj” a szobából, hanem jelezd számára, hogy kimész és megbeszélsz valamit a kint várakozó anyukákkal. Nagyon sokat segített nekem és Rékának is, hogy figyeltél ránk, s hogy erősnek mutatkoztál akkor is, amikor sírdogálásra érkeztél vissza a csoportba.

Amikor Rékát először altattuk el közösen, utána sokat beszélgettünk, az érzéseidről is. Nehéz most neked megélned ezeket a napokat, főként mert kicsit bánt, hogy Rékával nem maradsz három éves koráig otthon, ahogyan azt tehetted bátyjával, Misivel is. Biztattalak ekkor is, mint máskor, hogy nagyon jó lesz Rékának a bölcsődében, mert mindent megteszek, hogy biztonságra, szeretetre és persze sok-sok élményre leljen. Réka rendkívül nyitott és játékos gyermek, így a bölcsődei közösség számára sok kalandot ígér. Minden nap mesélünk, énekelünk, kipróbálhatók szabadon az alkotójátékok, és a nagy udvar sok-sok mozgáslehetőséget rejt. Minden adott, hogy kortársaival együtt felhőtlenül játsszon és fejlődjön, míg ti helyt álltok a munkahelyeteken. Misivel sokat látják majd egymást az óvoda udvarán, átlátogatnak majd hozzánk az oviból, és testvére közeli jelenléte Réka számára szintén egy nagyon biztos támpont lesz.

Jelenleg a beszoktatás harmadik hetében járunk. Már itt tölti önállóan napja egészét, de uzsonnát követően szinte azonnal itt vagytok érte. Zoli most ezen a héten csöppent be a beszoktatás folyamatába, amikor együtt kezdtetek a gyerekért jönni délután. Ez nem jelenti azt, hogy mi Katival ne beszélgettünk volna sokat Réka és apukája kapcsolatáról. Mi az, amit apával szeret a legjobban csinálni, mikor töltetek sok időt együtt, hogyan veszi le lábáról egyszerűen apát a kedvességével és szeretetével. Örömmel várom majd bemutatkozásra a

nagyszülőket is, akik segítenek nektek egy-egy alkalommal későbbiekben a gyerekek hazavitelében.

A beszoktatás első időszaka lezajlott. Elégedettek lehetünk, mert mindenki egészségesen állta ki a próbákat, így nem szakadt meg egyetlen napra sem a beszoktatás folyamata. Elképzelhető, hogy lesz még a reggeli érkezéskor némi tiltakozás, hisz mi magunk felnőttek is tudjuk, hogy nehezen indulnak néha reggelek. Fáradság, a szülői figyelem igénylése, kicsi dacosság egyaránt lehet ilyenkor a háttérben. De ígérem, hogy őszintén elmesélek nektek a jövőben is minden történést és vidám percet a bölcsődei életről, s megosztom veletek időről időre a családi füzet lapjain Réka fejlődéséről a tapasztalataim. Megköszönöm, ha ti is írtok a családi füzetbe, és elmeséletek, hogy a családotok oldaláról ti mit és hogyan láttok. Nagyon örülök, hogy három hét alatt ilyen jelentős eredményeket értünk el együtt, s bízom benne, hogy ez az együttműködés a későbbiekben csak még tovább erősödik.

Dátum

aláírás

Családi füzet (fejlődési összefoglaló) mintadokumentum

Kedves Kati és Zoli!

Ismét Réka fejlődéséről írok nektek, ahogyan korábban is tettem, és összefoglalom az elmúlt hónapok eseményeit. Réka most 28 hónapos, és immár fél éve jár bölcsődébe. Visszaolvastam az előző írásomat és magam is meglepően tapasztaltam mennyi minden új dologról tudok beszámolni. Sokat beszélgetünk veletek a mindennapokban, s tudom, hogy megszoktátok a bölcsődébe járás mindennapos rutinját, s Rékán is azt látjátok, hogy kedvvel érkezik hozzánk reggelente. Az átalatok nyújtott biztonság, a jól szervezett napjaitok rendszeressége sokat segít abban, hogy Réka ilyen látványosan, kiegyensúlyozottan fejlődik.

A beszoktatási időszakot követően visszajeleztem számotokra, hogy a közösségben élés szokásaival ismerkedik, s inkább érdeklődő megfigyelőként van jelen. Mára ez sokat változott. A bölcsődei szokásrendszerben már teljesen otthonosan mozog. Ismeri az olyan támpontokat, mint pl. a gondozási sorrend. A tárgyi környezetben mindenhol rálel a jelére és helyére. Tisztában van a napirendi események folyamatával. A megszokott események, a téri tudatosság, a körülötte lévő felnőttek állandósága, itt a bölcsődében is biztosítják számára, azt a fajta kiszámíthatóságot, amit megszokott családi környezetében is.

A kezdeti időkben inkább figyelte a kisgyermeknevelőket és a társait. Mostanság láthatóan sokkal aktívabb és kezdeményezőbb. Ez megmutatkozik kommunikációjában és játékában egyaránt. Rövid tömondatokban beszélget, s közléseink tartalmát szinte teljeséggel megérti. Kéréseimre reagál. Többször mutat közeledést, s többször kezdeményez beszélgetést. Kíváncsisága kiapadhatatlan, s beszédkezdeményezéseit, rendszerint „ez mi az” kérdések sorozatával indítja. Hosszan tudja halmozni e kérdések sokaságát, és én törekszem mindig türelmesen, s számára megnyugvást hozó válaszokat adni. Hasonló tapasztalatokat már ti is osztottatok meg velem, s viccelődtünk is néha, hogy bizony alaposan próbára teszi a gyors és logikus válaszkészségünket.

A játéktevékenységei során is megmutatkozik aktivitása. Nem csak abban, hogy bátrabban és ismerősebben mozog a játéktérben, hanem társai felé is egyre kifejezettebb érdeklődést mutat. Gyakorta ő kezdeményez kapcsolatot, ő indít el egy-egy cselekvéssort, amibe társai is bekapcsolódnak. Ilyenkor percek alatt együtt mozognak, utánozzák és figyelik egymás játékát. Az udvari nagymozgások során gyakran és látványosan mutatkozik ez meg: együtt köröznék a motorpályán szinte libasorban, közösen bújnak be a babaházikóba, vagy utánozzák egymás mozdulatait. Mind a fiúkkal, mind a lányokkal szívesen bocsátkozik játékba. Nevükön szólítja őket, felhívja figyelmüket valamire, vagy kéri őket a közös tevékenységre.

Bent a csoportszobában nagyon szeret mostanában alkotni, építkezni. Abszolút érezhető a bátyjával való sok ilyen jellegű játék. A közös építkezés visszatérő élményeit a bölcsődei játékba is becsempészi. Megnevezi az építményeket, ahogyan azt Misi is szokta, s mostanában mindig valami „bázist” épít. Lego duploból, vagy fakockákból építkezik egyszerűbb alakzatokat, és a beépült otthoni játékkismeretek révén már ő is fantáziál építményeiről. Legutóbb nagyon konstruktívan már többfajta építőjátékot is felhasznált

alkotásában. Ugyanúgy szervezi a többiek részvételét a folyamatokban, ahogyan valószínűleg otthon látta, a testvére felé érkező iránymutatásaiból. Védi és óvja építményeit, de hagy teret mások számára is a bekapcsolódásra. Mindaddig, míg a mellette játszó társ is épít, s nem ledönt, addig hagyja, hogy beavatkozzanak. Egy-egy másoktól jövő „romboló” mozzanatot hevesen reagál le, arckifejezései ilyenkor dühösek, s rögtön szóváteszi a sérelmet. Ilyenkor keres engem is szemével, hogy észrevegyem a kialakult helyzetet. Legtöbbször egyáltalán nem kell közbeavatkoznom, mert egyedül is lereagálja a társa tevékenységét, vagy egyszerűen túllép az átmeneti sérelmen.

Társaival ritkán kerül nagyobb horderejű „konfliktusba”, illetve helyzet függően kezeli az apróbb nézeteltéréseket. A játékok birtoklása szokott a leggyakoribb összeütközési pont lenni. Korábban a birtoklási vágy nagyon mohó volt nála is, az életkori sajátosságaiból kifolyólag. Mára viszont egyre többször tud már osztozkodni. Kezdi megérteni, hogy van, ami az övé (pl: Pepa malac) van, ami közös, (a bölcsődei játékok) és van, ami másé (mint Julcsi barátja cumija). Vannak helyzetek, amelyekben kiáll érdekeiért, és van, amikor enged. Nagyon érzékeny a mások közötti nézeteltérésekre: felfigyel az ilyen helyzetekre, néha megvigasztalja a sérelmet szenvedőt, vagy épp közbelép és visszaadja a szerinte jogtalanul megszerzett tárgyat. Szociális érzékenysége korához képest nagyon fejlett, nagyon jó érzéssel találja fel magát a közösségi szabályok világában. Biztos vagyok benne, hogy ez a ti konstruktív szabályalakítási rendszeretekből is fakad: tudja, hogy vannak lehetőségei az egyezkedésekre, de vannak korlátok is. Sokszor figyelem délutáni hazamenetelnél, ahogyan ti is teret engedtek elképzeléseinek, nyitottak vagytok a megbeszélésre, de vannak egyértelmű elvárásaitok is felé.

Határozott önérvényesítése megmutatkozik abban is, ahogyan a gondozási tevékenységek során kifejezi igényeit: hogyan szeretne a wc-re ülni, hogyan szedjek neki főzeléket, vagy melyik cipőt kell felvennie az udvari játékhoz, mert „anya rábízta”. Élvezettel sajátít el új készségeket. Legutóbb sikerült teljes egészében kicipzárnia pulóverét, ami olyan lelkesedéssel töltötte el, hogy azon nyomban vissza is kellett húzzam, hogy ismét próbálkozhasson, sőt levenni se akarta. Megegyeztünk, hogy szól, ha melege lesz a szobában. A cipőjét már önállóan veszi le, a felhúzásnál is csak apró technikai segítséget igényel tőlem a sarkai tökéletes befordulásához. Hagyok neki teret az önállóságra öltözködés, étkezés és a tisztálkodás folyamatában egyaránt. Abban, hogy egyre önállóbb, nagy szerepet játszik, az is, hogy finommotorikája egyre pontosabb és precízebb (pl: kanalazásnál, akasztók használatában, a csapok kinyitásánál és elzárásánál), és képes összekapcsolni egy hosszabb cselekvéssort.

Szokásait én is tiszteletben tartom. Az étkezéseknél elfogadom igényeit, hogy ne tegyem a főzelékre a husit, csak mellé. Kiegyezünk, ha megette a feltéteket megkóstolja a főzeléket is. A közelmúlt közös öröme volt veletek, hogy néhány főzelékfélét már kifejezetten szeret. A krumpli, a sütőtök, a zöldborsó édeskeesebb ízharmoníája kedvére való. Örültem, hogy ti is egyre gyakrabban főztök hétvégén is a család számára is ilyet, hisz a számára ismertebb ételekkel (levesek, rakott ételek) elfogyasztásával korábban sem voltak ellenérzései.

Mindig figyelünk „Pepa malacra” hisz az alvásnál sosem maradhat el mellőle, és azt is tudom, hogy szinte csak hason tud elaludni, miközben magához öleli szertett játékát.

Megértően már nem ragaszkodik, hozzá, hogy mellé üljek. Engedi, hogy azokat simogassam álomba, akik még a beszoktatás periódusát élik.

Megfigyeléseimet Rékáról mindig lejegyzem a fejlődési naplójába, ahonnan most is merítettem információkat, hogy összefoglaljam a számotokra is fontos változásokat. Sokat segített a múlt alkalommal is nekem, hogy ti is visszajeleztétek az általatok otthon észrevett fejlődési változásokat. Szívesen olvasom most is, ha véleményeteket, meglátásaitokat, vagy esetleges kéréseitek most is megfogalmazzatok felém.

Dátum

Aláírás

Családi füzet (havi rövid bejegyzés) mintadokumentum

Kedves Kati és Zoli!

Közelednek az ünnepek és az adventi készülődés várakozó izgalmához mi is szertettünk volna hozzájárulni itt a bölcsődében. Ebben az évben közösen döntöttük el veletek szülőkkel, hogy mivel is szeretnétek a családi napunk alkalmával foglalatoskodni. A zenére esett a választás, így az ölbéli játékok és dalok világán át próbáltuk megidézni számotokra a téli szünet meghitt együttléteinek közelgő hangulatát. Kedveskedtünk nektek egy ünnepi dalgyűjteménnyel, amelybe azokat a dalokat és ölbéli játékokat gyűjtöttük csokorba, amelyeket Karácsony közeledtével sokat énekelünk és játszunk a bölcsődében.

Ti felnőttek, most úgy tudtátok megélni gyermekeitekkel ezt a közös éneklést, ahogyan az a mindennapokban is történik a bölcsődében. Ahogyan láthattátok a gyermekek szabadon játszottak, sétálgattak, s akkor és ott kapcsolódtak be az éneklésbe és játékba, amikor épp kedvük volt. A bölcsődében csupán felkeltjük a gyermek érdeklődését a dalok, mondókák iránt, azonban részvételük az ölbéli játékokban és a mondókázásnál mindig önkéntes. Nem gyakoroltatunk, hanem teret engedünk a gyermek kezdeményezésének és igényeinek.

Nagy örömünkre szolgált, hogy valamennyi család el tudott jönni. Különösen örültünk az édesapák jelenlétének, így neked is Zoli. Most is bebizonyosodott, hogy nem csak az anyukák kiváltsága az éneklés, hanem ti édesapák is milyen szívesen bekapcsolódtok, ha tehetitek. Réka öröme, hogy mindketten jelen vagytok határtalan volt. Nem is tudta mikor, s melyikötök ölében akarja játszani a jól ismert játékokat. A mozdulatokat előre várta és a csattanóknál hangosan kacagott. Az ölbéli játék során egyszerre játszunk, dalolunk, nevetünk, és mindezt sok-sok mozgásos-érintéses elemmel kombinálva. Természetesen fejlesztve mozgáskoordinációt, ritmusérzéklet és a nyelvi kifejezőkészséget.

Reméljük az általunk mutatott dalok és játékok otthon is segítségetekre lesznek, ha Réka szeretné és kéri a veletek való közös játékot. Ezzel kívánunk nektek Boldog Karácsonyt és várunk benneteket szeretettel az új évben is!

Dátum

Aláírás

Családi füzet (havi rövid feljegyzés) mintadokumentum

Kedves Kati és Zoli!

Beköszöntött a nyár a bölcsődében, hisz megjött a várt meleg és napsütés, s magával hozta az udvari játék gazdag tárházát. Meg szeretném osztani veletek, hogy mivel telnek Réka délelőttijei ezeken a szép nyári napokon.

Réka mindig is szeretett az udvaron lenni amióta bölcsődés, mert kíváncsiságát és kreativitását remekül megtalálja a természet adta lehetőségekben. Nagyon szeret például gyűjtögetni, és játéka során sok kincsre lel. Ha teheti, örömmel osztja meg másokkal is felfedezéseit: a leveleket, ágakat, hangyákat. A homokozó egy másik kedvelt játszó terület, ahol nagyon hosszan és elmélyülten képes alkotni. Képzelete nagyon gazdag. Néha olyan fantáziadús „mintha” játékokat játszik, amelyek őszintén meglepnek bennünket felnőtteket is. Ezek élménybázisa legtöbbször az otthoni, hétképei élmények, vagy az otthon látott tárgyak. Játékra ihleti a közös szalonnasütés, a fagyizás, vagy épp nagyapa talicskája. Rendszerint el is meséli vagy nekünk, vagy társainak, hogy épp milyen tevékenységet is végez. Ilyenkor látom, magam előtt, ahogyan utánozni próbálja testvérét, vagy épp benneteket.

A héten először tette lehetővé az időjárás, hogy pancsoljunk is az udvaron. Beüzemeltük az udvari vízpermetezőket, ami mondanom sem kell, hogy kimeríthetetlen örömet jelentett a gyerekeknek. Réka az elsők között volt, aki a vízsugarakkal mert ismerkedni. Olyan önfeledten élvezte a pancsolást, hogy kedvet kaptak tőle a kicsit bátortalanabb gyermekek is. Segédkezett társainak a vödörök feltöltésében, tapicskolt a tócsákban, öntözte az udvari fákat. Minden mozdulatán látszott a víz szeretete és ismerete, hisz tudom, kicsi kora óta rendszeresen jártok vele az uszodába. Olyan szavakat, kifejezéseket használt a pancsolás során, melyből egyértelműen kikövetkeztethető volt a sok közös uszodai élmény: „Gyere, bukjunk a víz alá” „Szerintem fogd be az orrod” -így biztatta társait az újabb és újabb kísérletezésre.

Játékában újra és újra visszaköszönnek azok az élmények, amelyeket általatok kap. S tudom, - hisz megírtátok már többször nekem - hogy otthon pedig fordítva gyakorta én és a bölcsődés gyerekek vagyunk játékának szereplői. Nagyon örülök, hogy élményei kötődnek a bölcsődéhez is, hogy visszaköszönnek az itt átélt pillanatok. Kívánok nektek a nyárra is sok-sok közösen megélt újabb kalandot!

Dátum

Aláírás

V.1.4. Ajánlott irodalom a családi füzet stílusáról

A családi füzet stílusáról, metanyelvezetéről szól Kissné Fazekas Ibolya írása, mely az Iránytű című folyóiratban jelent meg. Ebből közlünk részleteket, mert nagyszerűen foglalja össze az üzenő füzetekben megjelenő rejtett üzenetek hatását.

Az írásos üzenet a tudat által szabályozott direkt, szándékos megnyilvánulás, ami a verbális tartalom mellett közvetíthet nem szándékos, metakommunikatív elemeket is. A metanyelv ugyanúgy jelen lehet az írott szövegben, mint a személyes (verbális és nonverbális) kommunikációban. A metanyelv felkelthet „ösztönös megérzéseket”, felébreszti az „intuíciókat”, a „hatodik érzéket”: „Lehet, hogy a másik nem azt gondolja, amit közölt?” Vannak metanyelvi kifejezések, melyek használatára kifejezetten figyelniünk kell. Metanyelvi egyszavasok pl. még, csak, már, de, kell, mindig, megpróbálom. Metanyelvi két- vagy többszavasok pl. még csak; már csak; már nem; már nemcsak; mindig csak; még mindig csak; igen, de; véleményem szerint. Ezek a kifejezések – legtöbbször módosítószavak – átszínezik a mondanivalót: felismerhetővé teszik az előítéleteket, az elvárásokat, a valódi szándékokat, a viszonyulásunkat a másikhoz és a helyzethez. A „csak” szót pl. az utána következő szavak jelentőségének csökkentésére használjuk. A „de” általában ellentmond az előző szónak, jelzi, hogy előtte nem mondtunk igazat, vagy nem fogadjuk el azt, amit a másik mondott. A „megpróbálom” szót olyan ember használja, akik rendszerint alulteljesít, kudarcra hajlamos, és jó előre bejelenti, hogy esetleg nem boldogul, sőt számíthatunk arra, hogy kudarcot vall. A „kell”, a „kellene” utasítás, a „véleményem szerint” metanyelven azt jelenti: „Csináld pontosan azt, amit én mondok, és akkor jóban leszünk”. Vagyis amit leírunk, azt a másik nem értelmezi szükségképpen ugyanúgy, ahogyan mi gondoltuk.

Néhány metasztavas rejtett üzenet kisgyermeknevelők írásaiból:

„Alvásnál még mindig mellé kell ülnöm.” (Fárasztó számomra, lenne más dolgom is.)

„Hozott egy alvósnyuszit, így már nem kell mellé ülnöm.” (Végre! Előbb is hozhatták volna!)

„Még mindig nehezen akasztja fel a törülközőjét” (Ügyetlen, nincs hozzá türelmem.)

„Már csak a főzeléknél kell segíteni.” (Alig várom, hogy önállóan egyen.)

„Nem akar a saját lábán menni, mindig viteti magát.” (El van kényeztetve.)

„Nagymamáját elküldtem, mert már nem hiányzott neki.” (Zavart engem a nagy jelenléte.)

Néhány metanyelv nélküli példa a kisgyermeknevelők írásaiból:

Elfogadást, gyengéd, pozitív érzéseket fejez ki a testi kontaktusok, érintések leírása: „ölembe kuporodott”, „hozzám bújt”, „vállamra borult”, „nem mozdult mellőlem”, „kacagva szaladt hozzám”; „Előfordult, hogy sírdogált a hempergőben, de ha beültem mellé, odamászott hozzám, rám hajolt, megnyugodott, nevetett, tapsolt.” Vagy ennek ellenkezője: „Közeledésemet visszautasította: Majd a Mami.”

A gyermek és a kisgyermeknevelő közötti jó kapcsolatot mutatja egy beszoktatásról készült feljegyzés részlete: „Én úgy érzem, Zs. kötődik hozzám, elfogadott engem. Minden kérésével, kívánságával, bizalommal fordul hozzám. Napközben többször az ölembe ül, vagy elsétál mellettem, megsimogatja a karomat, és közben rám mosolyog.”

A gondozási helyzetek aprólékos leírása arra ösztönözheti a szülőt, hogy hasonlóképpen próbálkozzon: „Nagyon jó őt etetni. Nyugodtan ül az ölemben, terített asztalnál, a kanál láttán nyitja a száját, néha belemerít ő is a főzelékbe, és örömmel néz rám. Nem válogat, mindent elfogad, mindig megeszik 2 dl főzeléket.”

A gyermek fejlődéséért felelősséget vállaló kisgyermeknevelő nemcsak a pozitívumokat, hanem a fejlődésbeli elmaradásokat, a visszaeséseket, a kedvezőtlen információkat is jelzi, nyíltan, tapintatosan, reálisan: „Mostanában nem kezd önállóan játékba.” „Az elmúlt időszakban gyakran nyugtalan volt, rövid időre vigasztalódott.” Az érzelmi, viselkedésbeli változás okát együtt keressük a szülőkkel.

Néhány rejtett üzenet a szülők bejegyzéseiből:

Ahogy a kisgyermeknevelők úgy a szülők bejegyzéseinek is van metanyelvezete. A füzetbe általában az édesanyák írnak. Direkt közlésekben, mint pl. a gyermek fejlődése, egészségi állapota, önállósága, napirendje, szokásai, nevelési módszerek stb., rejtett üzenetek is felfedezhetőek, pl. anyai érzések, kapcsolatok, attitűd, értékrend, szülői elvárás a bölcsőde és a kisgyermeknevelő felé, előzetes tapasztalatok, vélemények a bölcsődéről.

A szülők pozitív érzelmekkel, elfogultan írnak a gyermekükről. Érezhető soraikból az anyai szeretet, a ragaszkodás, a gondoskodás: „ő az én kicsikém”; „várva várt gyermek”; „nagyon aranyos, találékony, szeretni való”; „ő a legszebb, a legokosabb”; „meghálálja a gondoskodást, a szeretetet”; „imádjuk”; „ő a legkisebb, a család kedvence”; „különösen fontos neki az ölelés, a szeretet”; „imádni való, csak egy kicsit mozgékony”; „nem mindig könnyű vele, de rendkívül aranyos.” A jó kisgyermeknevelőt nem zavarja a szülői elfogultság, viszont felismeri a direkt tartalomban rejtőző üzenetet: „szeressétek a gyermekem”; „fogadjátok el”, „figyeljete rá”, „féltjük”; „nem lesz vele sok gond”.

Bár a mai anyák már többet tudnak a kötődésről, mint elődeik, előfordul, hogy magyarázkodnak miatta, attól tartva, hogy a bölcsődében neheztelnek majd rájuk: „Kedves, barátságos kisgyerek, de sajnos, még nagyon ragaszkodik hozzám.” „Itthon anyukámmal lehettem, így eléggé anyás vagyok.” „Aranyos, csak egy kicsit anyás” Célszerű megnyugtatni a szülőt, hogy ez így természetes, a gyermeknek erre van szüksége, örülünk neki.

Az elszakadás, az elválás megviseli a gyermeket és az anyákat is. Vannak anyák, akik saját lelkiismeretüket igyekeznek nyugtatni a gyermek nem valós igényeivel: „Nagyon vágyott már gyermektársaságra.” „Biztosan jót tesz majd neki a közösség.” „Kicsi kora óta igen közösségorientált.” „Nem lesz gond a beilleszkedés.” Van, akik bevallja, hogy azért szeretné bölcsődébe hozni, mert: „Otthon már lehetetlen vele.” „Nem bírunk vele.” „Közelharcot vívunk egymással minden etetésnél.” Vagy az otthoni körülményekre hivatkozik: „Nincs elég mozgástere.” „Otthon sajnos nincs elég hely a játékhoz.” A jó kisgyermeknevelő tudja, hogy a gyermek bölcsődébe kerülésének időszakában maguk a szülők is sok megerősítést és bátorítást igényelnek.

A Bölcsődei Nevelés Alapprogramja a családra, mint komplex rendszerre tekint, melynek értelmében a kisgyermeknevelő feladata az egész család támogatása, a szülői kompetenciák megerősítése. A családtámogatás folyamatnak hangsúlyos csatornája lehet az üzenő füzet, mely szakszerűen vezetve minden család számára sok segítséget adhat, és megőrzendő értéké válhat.

VI. AZ ÚTMUTATÓ ÖSSZEÁLLÍTÁSÁNÁL FELHASZNÁLT SZAKIRODALOM JEGYZÉKE

1. Bölcsődei nevelés- gondozás országos alapprogramja
2. Mérei Ferenc -V. Binét Ágnes: Gyermeklélektan
3. S. Cole, M. Cole – Fejlődéslélektan, Osiris, Budapest, 2003.
4. Barbara Pease; Allan Pease (2008): A testbeszéd enciklopédiája, Park
5. Bábosik István: Neveléstan 1994
6. Bimbó Zoltánné: A bölcsődei nevelés tervezése, In.: Szemelvények a kisgyermeknevelés köréből, Szerk: Nyitrai Ágnes, Kaposvári Egyetem Pedagógiai Kar, Kaposvár, 2015, 177 o., 179-180 o.
7. Buda Béla: A közvetlen emberi kommunikáció szabályszerűségei
8. Dr. Kardos Andor: Orvosi munka a bölcsődében és a csecsemőotthonban Medicina Bp.1979.
9. Dr. Pikler Emmi: Az egészséges csecsemő és gyermek fejlődése és gondozása, (I., II., III.) Medicina 1978.
10. Tardos Anna szerkesztésében: Jegyzet a bölcsődei és csecsemőotthoni gondozónők részére Egészségügyi Szakdolgozók Központi Továbbképző Intézete Bp. 1981.
11. Tardos Anna: Neveléstan I. II. III. Egészségügyi Minisztérium Bp. 1975.
12. Dr. Szél Éva: Neveléstan, Medicina Bp. 1973.
13. Dr. Bagdy Emőke (1999): Családi szocializáció és személyiségzavarok. Budapest, Nemzeti Tankönyvkiadó
14. Ranschburg Jenő: Szeretet, erkölcs, autonómia. Integra-Projekt Kft., Budapest, 1993
15. Ranschburg Jenő: Félelem, harag, agresszió; 1987
16. Csákvári Judit - Törökné Kovács Gabriella - Cs. Ferenczi Szilvia: Családközpontú Pedagógia gyakorlata 2017
17. Herczog Mária., Szilvási, L. (szerk.) Biztos Kezdet Kötetek I. A génektől a társadalomig: a koragyermekkorai fejlődés színterei. Nemzeti Család- és Szociálpolitikai Intézet, Budapest.
18. Korintus Mihályné Dr., Dr. Nyitrai Ágnes, Rózsa Judit: Játék a bölcsődében módszertani levél
19. Dr. Majoros Mária, Lajtai Zsoltné, Dr. Darvay Sarolta: Az egészséges csecsemő és kisgyermek fejlődése és gondozása, EKF, Líceum Kiadó, Eger, 2012
20. Németh Mária: A gyermek megfigyelése. Képzési jegyzék Pannon Kincstár Tanoda 2013.
21. Vajda Zsuzsanna (2014.): A gyermek pszichológiai fejlődése Saxum kiadó, Budapest
22. Vajda Zsuzsanna- Kósa Éva (2015.): Neveléslélektan Osiris kiadó, Budapest
23. IX. Képzés és Gyakorlat Nemzetközi Neveléstudományi Konferencia, Nevelés és tudomány, neveléstudomány a 21. században, Tanulmánykötet, Kaposvár, 2015. Elérhetőség:http://trainingandpractice.hu/sites/default/files/egyeb-kotetek/KE_9_Kepzes_es_Gyakorlat_TK_P001-457.pdf

24. Nemzetközi Kisgyermeknevelési Konferencia, Tanulmánykötet, Kaposvár, 2015.
Elérhetőség: http://kisgyermekneveles.ke.hu/images/download/I_Nemzetkozi_Kisgyermeknevelési_Konferencia_TK_2015.pdf
25. Iánytű Antológia I-II., szerk.: Kissné Fazekas Ibolya, Tipegő Szegedi Bölcsődei Alapítvány, Bába, Szeged
26. Kiegészítő útmutató a bölcsődében és a mini bölcsődében pedagógus-munkakörben foglalkoztatottak részére Szerzők: Bata Teodóra, Koppány Ivett, Pósfainé Sebestyén Bianka, Szurominé Balogh Mónika, Tolnayné Falusi Mária
27. Szemelvények a kisgyermeknevelés köréből I, Szerk: Nyitrai Ágnes, Kaposvári Egyetem Pedagógiai Kar, Kaposvár, 2015 <https://docplayer.hu/20619785-Szemelvények-a-kisgyermekneveles-korebol-1.html>
28. Szemelvények a kisgyermeknevelés köréből II, Szerk: Nyitrai Ágnes, Kaposvári Egyetem Pedagógiai Kar, Kaposvár, 2015 <https://docplayer.hu/34630818-Szemelvények-a-kisgyermekneveles-korebol-2.html>